

หมวดที่ ๒

อยู่อย่างรู้เท่าทัน

คุณธรรม สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

สมเด็จพระญาณสังวรฯ ทรงละทิ้งสังขารไปตามวัฏจักรแห่งกฎธรรมชาติ เกิด แก่ เจ็บ ตาย แต่มรดกทางธรรมอันล้ำค่า ที่ทรงมอบไว้แก่พุทธศาสนิกชน เป็นคุณูปการที่สถิตยอยู่ในดวงใจ เป็นอมตะนิรันดร์กาล ในช่วงที่ยังทรงดำรงพระชนม์ชีพ ข้าพเจ้าได้เคยไปเข้าเฝ้าสมเด็จพระญาณสังวรฯ เพื่อรับฟังพระธรรม และปฏิบัติสมาธิภาวนาที่พระตำหนักสมเด็จพระสังฆราช ในวัดบวรนิเวศวรวิหาร เป็นเนื่องนิจอันเป็นรากฐานที่มั่นคงต่อชีวิตอย่างต่อเนื่อง ด้วยรำลึกในพระกรุณาธิคุณ ข้าพเจ้าจึงขอนำคำสอนบางส่วนของพระองค์ท่านจากหนังสือ“วจนธรรม” มาแบ่งปันให้กัลยาณมิตร Gotoknow และผู้อ่านได้พิจารณาธรรม ถวายเป็นพระกุศล ในโอกาสงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพที่เพิ่งผ่านมานี้

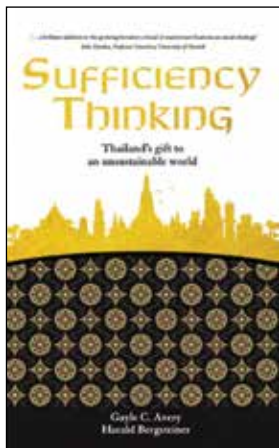

และสังคมเป็นไปตามเป้าหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นของการใช้ความรู้และคุณธรรม เพื่อการบริหาร การเปลี่ยนแปลง สำหรับในส่วนของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารและจัดการในองค์การภาครัฐและ เอกชน ยังมีการศึกษาและวิจัยค่อนข้างน้อย จึงได้ทำการศึกษาวิจัย การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นเฉพาะ สถาบันอุดมศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการเงินและงบประมาณของ สถาบันอุดมศึกษา การสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินของบุคลากร ทางการศึกษา ความพอเพียงของอุดมศึกษากับการพัฒนาประเทศ บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และแนวทางการสื่อสารณรงค์ เพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถาบันอุดมศึกษา และได้จัดสัมมนาทางวิชาการเรื่องนี้ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ห้องประชุมจีระ บุญมาก ชั้น ๓ อาคาร สยามบรมราชกุมารี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รศ.ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา นายกสภาสถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์ ได้กล่าวเปิดงานสัมมนาวิชาการนี้ว่า โดยที่ แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ได้นำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของ ความสมดุลพอดี รู้จักพอประมาณ อย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่า ทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา ที่ยั่งยืนและความอยู่ดี มีสุขของคนไทย โดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลาง การพัฒนา ที่ผ่านมา การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับอุดมศึกษามีทำอยู่บ้างในหลากหลายรูปแบบ แต่อาจจะ ยังไม่เห็นผลเด่นชัด เมื่อเทียบกับการขับเคลื่อนในระดับโรงเรียน จึงเป็นความพยายามหนึ่งของสถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ในการ ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับ อุดมศึกษาให้เกิดความก้าวหน้ายิ่งขึ้นอีกอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดของความพอเพียง:
ของขวัญจากประเทศไทยแด่โลกที่ไม่ยั่งยืน
(Sufficiency Thinking: Thailand's gift
to an unsustainable world)

ในปัจจุบัน วัฒนาการความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีการนำเสนอ Sufficiency model สำหรับใช้ในการสร้างความเข้าใจในเวทีนานาชาติ และสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสรุปโดยย่อ ดังนี้

คนมีคุณภาพ	บริหารจัดการสำเร็จ & มีประสิทธิภาพ	นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
มีและใช้ความรู้	ในการวางแผนและบริหารจัดการโครงการ/กิจกรรม ต่างๆ ใช้หลักพอประมาณ + มีเหตุผล + มีภูมิคุ้มกันที่ดี	ในการดำเนินการทุกเรื่อง ดำเนินการไว้รักษาชุมชน ใน 4 ด้าน - วัตถุ - สังคม - สิ่งแวดล้อม - วัฒนธรรม
คุณธรรม		อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

คณาจารย์ที่นำเสนองานวิจัย ๖ ชิ้นงานในการสัมมนาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ผศ.ดร.ธดา จันทร์สม “บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการสร้างภูมิคุ้มกันต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางการเงินของบุคลากรทางการศึกษา”
2. รศ.ดร.วิจิต หล่อจีระชุนกุล และ รศ.ดร.จีราวัลย์ จิตรถเวช “โครงการศึกษาและแนวทางแก้ไขความเหลื่อมล้ำของกองทุนสนับสนุนการศึกษา”.
3. ผศ.ดร.อมรรัตน์ อภินันท์มกุล “ความพอเพียงของงบประมาณรายจ่ายเพื่ออุดมศึกษา”

4. ผศ.ดร.ประสพโชค มั่งสวัสดิ์ และดร.นิรมล อริยาภาภมล “ความพอเพียงของอุดมศึกษาไทยกับการพัฒนาประเทศ”
5. ผศ.ดร.อาแว มะแส “บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน”
6. รศ.ดร.จตุพรธรรพ์ ผดุงชีวิต “การสื่อสารรณรงค์เพื่อการพัฒนาและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทอุดมศึกษาไทย”

สำหรับรายละเอียดของงานวิจัยทั้ง ๖ ชิ้น ติดตามได้ที่ <http://cse.nida.ac.th>

ร่วมเปิดโครงการ เธอคือแรงบันดาลใจ ปี ๕

โครงการเธอคือแรงบันดาลใจ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้เปิดโครงการปีที่ ๕ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคมที่ผ่านมา ณ ห้องประชุมเทเวศร์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยจัดงานแถลงข่าวเพื่อเผยแพร่เจตนารมณ์ในการดำเนินโครงการต่อเนื่องจาก ๔ ปีที่ผ่านมา ซึ่งเยาวชนได้ทุ่มเทแรงศรัทธา และความมีจิตอาสาเอื้อต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการมีส่วนร่วมของเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนใน ๖ ภูมิภาคของประเทศอย่างมุ่งมั่นและเข้มแข็ง ให้เป็นที่ประจักษ์ตลอดมา

ดร.จिरายู อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานมูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้า ในฐานะกรรมการคนหนึ่งของโครงการเธอคือแรงบันดาลใจ เป็นผู้กล่าวเปิดงานแทนท่าน ซึ่งติดภารกิจสำคัญในช่วงแรกของพิธี โดยข้าพเจ้าได้เล่าถึงความประทับใจของการขับเคลื่อนโครงการเหล่านี้ ที่เยาวชนในโครงการฯ ได้น้อมนำ หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ “การเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” มาเป็นหลักปฏิบัติจนบรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ :

การเข้าใจปัญหาของสังคมอย่างลึกซึ้ง ด้วยการคิดวิเคราะห์ เหตุและผลของปัญหาอย่างกระจ่างชัด เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด

การเข้าถึงด้วยการสร้างความมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ระหว่างครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และเครือข่าย เพื่อแสวงหาแนวทางที่เชื่อมโยงสอดคล้องประสานความเป็นปึกแผ่นอย่างยั่งยืน

การพัฒนาโครงสร้าง วิธีการ รูปแบบ และเนื้อหา ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและทุนสังคมของแต่ละท้องถิ่นในแบบพอประมาณ บนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ปฏิบัติจริงได้ ด้วยแผนงาน กระบวนการ และความรู้ความสามารถของบุคลากรที่ทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการเธอคือแรงบันดาลใจ ทั้ง ๔๘ โครงการที่ได้รับการคัดสรรใน ๔ ปีที่ผ่านมา ได้เป็นแบบอย่างของผลงานที่สะท้อนหลักปฏิบัติดังกล่าวทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้าง อันสร้างความหวังและ

กำลังใจให้แก่สังคมและชุมชน ในพลังเยาวชนเพื่อสังคม ที่มีไม่เพียงมุ่งเรียนเพื่อหาความรู้ภายในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังสร้างสรรค์ความดีงามแห่งความมีจิตอาสาในฐานะพลเมืองเล็กๆของประเทศชาติด้วย

ช่วงต่อมา ได้มีการเสวนาเรื่อง “การก้าวสู่โครงการเธอคือแรงบันดาลใจ ปี ๕” โดย กรรมการโครงการฯ ๒ ท่าน คือ คุณรณาสินี และ รศ.นราพร จันทรโอชา ซึ่งได้ช่วยกันให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงคุณภาพของโครงการฯ ทั้งในส่วนของรูปแบบ เนื้อหา และแนวทางในการนำเสนอโครงการฯ ที่มุ่งเน้นความเชื่อมโยงตลอดสายตั้งแต่เป้าประสงค์ของโครงการฯ วิธีการที่เป็นรูปธรรม และการประเมินผลจากผู้เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ภาพจากมูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ร่วมประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยสร้างสรรค์สังคม
เพื่อประเทศไทยที่น่าอยู่ (UNC)

โครงการเครือข่ายมหาวิทยาลัยสร้างสรรค์สังคมเพื่อประเทศไทยที่น่าอยู่(University Network for Change : UNC) ได้จัดประชุมนำเสนอผลงานโครงการและร่วมแลกเปลี่ยนถึงโอกาสในการขยายผล สู่การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ ห้อง The Sapphire ชั้น ๒๓ โรงแรม Arnoma และนิทรรศการผลงาน “Thai Strong Teens (วัยรุ่นไทยเข้มแข็ง)” ณ Sky Lobby Zone และโรงภาพยนตร์ 12 SF Cinema Central World ชั้น ๘ ศูนย์การค้า Central World สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส.) องค์การภาคีภาคประชาสังคม (มูลนิธิสืบนาคะเสถียร มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร โรงเรียนเพลินพัฒนา) สภาคณบดีศิลปศาสตร์แห่งประเทศไทย และมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ

วัตถุประสงค์ของโครงการนี้มีเป้าหมายในการสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคมและมหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรด้านการสอนศิลปะและการสื่อสาร ปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้การสอนให้ผู้เรียน เรียนรู้จากโจทย์สังคม เพื่อให้ นักศึกษาได้พัฒนาตนเอง ทั้งทักษะด้านการผลิตสื่อและการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และเกิดสำนึกพลเมือง มีจิตอาสาในการร่วมแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย รับผิดชอบต่อสังคมและพัฒนาสำนึกพลเมืองของนักศึกษา

ศาสตราจารย์ นพ.วิจารณ์ พานิช ได้กล่าวเปิดงานว่า การเรียนรู้ของเยาวชนในปัจจุบัน ได้พัฒนาจากเดิมที่รับฟังแต่การบรรยายในห้องเรียนเท่านั้น ได้ก้าวไปสู่การรับรู้จากการออกไปค้นพบข้อเท็จจริงในสังคม และประยุกต์ใช้ศิลปะการเป็นสื่อในมิติเชิงลึก เชื่อมโยงกันระหว่างอาจารย์และทีมงาน เพื่อขยายผลออกไปสู่การรับรู้ของสังคมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น สร้างกระบวนการทำงานด้วยการ

ตั้งโจทย์จากปัญหาที่พบเห็นในสังคม เพื่อพิสูจน์ว่า ความรู้เชิงทฤษฎี จำเป็นต้องใช้สมมติฐานเชิงบริบททุกด้านของสังคม เพื่อเป็นต้นน้ำ ในการสื่อสารออกไปให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกัน อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

บางส่วนของผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณาจารย์ ของ ๑๑ มหาวิทยาลัย ๑๔ คณะ และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ร่วมกันให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการ รวมทั้งความคาดหวังในการทำงานร่วมกันตามแผน ๓ ปี (ปี ๒๕๕๗-๒๕๖๐)

1. เกิดกลไกความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคม และมหาวิทยาลัย ภายใต้การขับเคลื่อนโดยคณะทำงาน “เครือข่ายมหาวิทยาลัยสร้างสรรค์สังคม”

2. เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีจัดการเรียนการสอน หรือ ปรับหลักสูตรการเรียนการสอน เป็น “หัวขบวนนำร่อง” ในการขยายผลสู่มหาวิทยาลัยอื่นๆ ต่อไป

3. เกิดการผลิตสื่อที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคมในมุมมองของ “คนรุ่นใหม่” ที่สามารถนำไปเผยแพร่สร้างการเรียนรู้ให้ประชาชน

ได้เรียนรู้และมีความเข้าใจปัญหาสังคม ในรูปแบบที่น่าสนใจและหลากหลาย

4. ได้ชุดความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรสร้างการเรียนรู้ให้กับ นักศึกษาร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคประชาคม

ข้าพเจ้าประทับใจในความมุ่งมั่นของผู้บริหารและคณาจารย์ทุกท่านที่แสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมในการดำเนินการตามโครงการนี้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แม้จะต้องเผชิญกับอุปสรรค และความท้าทายของระบบงานแบบดั้งเดิมที่ไม่เอื้ออำนวยให้การขับเคลื่อนให้ เป็นไปอย่างรวดเร็วมากนัก แต่ด้วยศักยภาพของนักศึกษาที่มีแนว โนม์สูงต่อการตอบรับการเรียนรู้แบบใหม่ จึงเป็นแรงผลักดันอย่าง สำคัญของความสำเร็จหลากหลายรูปแบบของศิลปะเพื่อสื่อทางสังคม ดังที่ปรากฏบางภาพในเวทีนทรรศการครั้งนี้

ร่วมเวทีตลาดนัดความรู้อปท. :
เชื่อมร้อยถักทอพลังเยาวชน พลังท้องถิ่น

เวทีตลาดนัดความรู้อปท. : เชื่อมร้อยถักทอพลังเยาวชน พลังท้องถิ่น ของโครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น (๔ ภาคระยะที่สอง : หลักสูตรนักถักทอชุมชน เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัว) ที่ได้รับการสนับสนุนจาก มูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ และสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ โรงแรมวาสิฏฐ์ซิตี้ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี โดยมีศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ประธานคณะกรรมการมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ เป็นผู้กล่าวเปิดงาน ซึ่งได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการถักทอเชื่อมร้อยภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในเชิงบูรณาการ ที่จะถ่ายทอดองค์

ความรู้แก่เยาวชน สู่การปฏิบัติ จนบังเกิดเป็นความคิดแบบตริตอง อันเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ใหม่ในการพัฒนาเยาวชนอย่างยั่งยืน

เป้าหมายของโครงการนี้ คือการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อสร้างกลไกการพัฒนาเยาวชนในพื้นที่ปีละ ๒๐ แห่ง โดยคาดว่าผลที่จะได้รับ คือ

- (๑) ได้กลไกเจ้าภาพพัฒนาเยาวชนในชุมชน
- (๒) เกิดเครือข่ายเยาวชนแกนนำในชุมชน
- (๓) หลักสูตรพัฒนา อปท.ด้านพัฒนาเยาวชน
- (๔) เกิดศูนย์พัฒนาบุคลากรท้องถิ่นของอปท. ในระดับพื้นที่ จำนวน ๑๐ แห่ง

วัตถุประสงค์ของการจัดเวทีนี้ เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จของทีมนักถักทอชุมชน รุ่นที่ ๑ และ ๒ และขณะเดียวกันเพื่อเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยกระดับการทำงานด้านการขับเคลื่อนกลไกเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัว ให้เกิดความต่อเนื่อง

ซึ่งมีผลคืบหน้าสะท้อนให้เห็นได้ว่า องค์กรปกครองท้องถิ่น สามารถจัด workshop พัฒนาครูให้มีทักษะ ในการสร้างแรงจูงใจและความสนใจใคร่รู้ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้วยจิตศึกษาและโครงการชุมชน

ผลลัพธ์เชิงประจักษ์ที่น่าชื่นชมคือ ผู้บริหารเห็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพครูที่เน้นคุณภาพเด็ก และครูแกนนำใน ๑๐ โรงเรียน จำนวน ๑๖ คน มีแผนการสอนแบบบูรณาการความรู้ใน ๘ กลุ่มสาระให้กับโครงการชุมชน และมีวิธีการสร้างพลังใจเยาวชนในการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือจิตศึกษา และแผนการสอนนี้ จะนำไปทดลองใช้ในภาคการศึกษาที่ ๒ ปี ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (คุณดุขฎิ สุวัฒนิตยากร) และประธานคณะกรรมการมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาकारไทยพาณิชย์ (ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช) ได้ร่วมในพิธีมอบประกาศนียบัตรและโล่ เพื่อประกาศเกียรติคุณแก่ อปท.ที่เข้าร่วมหลักสูตรนักกักทอชุมชน เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัว

หลังจากเสร็จสิ้นพิธีการบนเวทีในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ปลับปลาไชย อ.อุทุม จ.สุพรรณบุรี โดยนายกอบต.ปลับปลาไชย (คุณพีรศักดิ์ มาตรศรี) และหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ อบต.ปลับปลาไชย/ประธานเครือข่ายนักถักทอชุมชน อบต.รุ่น ๒ (คุณเอกวิทย์ ชาวสวน) ได้นำไปเยี่ยมศูนย์เพาะพันธุ์พืชเลี้ยง อ.อุทุม จ.สุพรรณบุรี และชมการแสดงวัฒนธรรมพื้นเมือง และการออกร้านผลิตภัณฑ์ของชุมชนและเยาวชน ด้วยบรรยากาศที่น่าประทับใจมาก

ก่อนเดินทางกลับกรุงเทพมหานคร พวกเราบางคนได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมโบราณสถานแห่งหนึ่ง คือโบสถ์แฝดเก่าอายุประมาณ ๖๐๐ ปีที่วัดพระศรีมหาธาตุ จ.สุพรรณบุรี ที่ได้รับการบูรณะแล้ว เพื่อเป็นอีกจุดหนึ่งของสถานที่ท่องเที่ยวของจ.สุพรรณบุรี

เวทีพูนพลังครู :
ครูผู้สร้างคุณลักษณะนิสัยที่ดี

สืบเนื่องจากความเชื่อร่วมกันว่า ระบบการศึกษาของประเทศต้องเปลี่ยนจาก “ระบบการสอนความรู้” เป็น “ระบบสร้างการเรียนรู้” ให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ และมีคุณลักษณะนิสัยที่ดี เต็มโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งการเปลี่ยนนั้น จะเกิดผลสำเร็จได้จริง ต่อเมื่อรูปแบบการเรียนการสอนในห้องเรียน ต้องเปลี่ยนและผู้มีบทบาทสำคัญคือ “ครู”

มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ ได้ร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายในการดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาครูของ ๑๘ ภาคี ประกอบด้วย มูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์

มูลนิธิยุวสถิรคุณ(ศูนย์จิตวิทยาศึกษา/เครือข่ายโรงเรียนคุณธรรม) โรงเรียนวิถีพุทธ สพฐ. โครงการ Teacher Coaching สสค.ครูสอนดี/ครูนอกรอบ(สสค.) โรงเรียนพอเพียงมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ ครูเพื่อศิษย์มูลนิธิสตรีฯ+เครือข่ายสกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ครูเจ้าฟ้ากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ศูนย์พัฒนาวิชาการเพื่อการเรียนรู้.มหาสารคาม Teach for Thailand โครงการเพาะพันธุ์ปัญญา สกว./ธนาคารกสิกรไทย โรงเรียนทางเลือก โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา โรงเรียนเพลินพัฒนา ซึ่งได้ค้นพบว่าครูแต่ละคนล้วนมีวิธีการและเครื่องมือ ตลอดจนทักษะในการสอนแก่ลูกศิษย์ ให้เป็นทั้งผู้มีความรู้ มีทักษะและเป็นคนดีที่แตกต่างและหลากหลาย จึงได้ริเริ่มการจัดงาน “เวทีพูนพลังครู” โดยมีศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ประธานมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ เป็นผู้เปิดงาน เมื่อวันที่ ๑๔-๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมวายุภักษ์ ๖ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการจัดงาน และผลที่คาดว่าจะได้รับจาก “เวทีพูนพลังครู” มีดังนี้

๑. เสริมสร้างพลังให้ “ครู” เห็นคุณค่าของความเป็นครู ในการมีพลังใจในการทำงานต่อไป

๒. กระตุ้นให้เกิด “เครือข่ายการเรียนรู้” ของครู ในการยกระดับทักษะ ความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ และมีคุณลักษณะนิสัยดีที่ต่อเนื่อง

๓. การสร้างสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ครูและสังคม ได้เข้าใจ บทบาทใหม่ของครูในศตวรรษที่ ๒๑

โครงการนี้มีระยะเวลาการทำงาน ๕ ปี (มกราคม ๒๕๕๘ - ธันวาคม ๒๕๖๒) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. จัดประชุมภาคีเครือข่ายร่วมกำหนดเป้าหมาย “เวทีพูนพลังครู” เพื่อให้เป็นเวทีเรียนรู้ของครูในเครือข่ายร่วมกันอย่างสม่ำเสมอทุก ๔ เดือน (ปีละ ๓ ครั้ง) โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM) เพื่อนำความสำเร็จจากการปฏิบัติในฐานะ “ครูฝึก” (ที่มีวิธีการ และใช้คู่มือแตกต่างกันในแต่ละโครงการและเครือข่าย) และการจัด “ตลาดนัดความรู้ภาคีพูนพลังครู” ปีละ ๑ ครั้งร่วมกันเป็นประจำทุกปี

๒. ภาคีเครือข่ายร่วมเป็นคณะทำงานกับมูลนิธิสยามกัมมาจล ในการจัด “เวทีพูนพลังครู” และร่วมพัฒนาองค์ความรู้ ตลอดจน การเชิญหรือแนะนำองค์กรอื่นๆ เข้าร่วมเป็น “ภาคีพูนพลังครู”

เพิ่มเติมเพื่อสร้างการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาจากการปฏิบัติ

๓. ภาคีเครือข่าย ทำการคัดเลือกและนำเสนอข้อมูล “ครูเด่น” ในเครือข่ายให้แก่คณะทำงาน และทำการคัดเลือก “ครูเด่น” เป็น “ครูต้นเรื่อง” ในการจัด “เวทีพูนพลังครู” ในแต่ละครั้ง และคัดเลือก “ครูเด่น” ผู้บริหาร เข้าร่วม “เวทีพูนพลังครู” ในแต่ละครั้งตามจำนวนที่กำหนด

๔. คณะทำงานดำเนินการถอดบทเรียนเพื่อจัดทำเป็นสื่อ ทั้งในรูปแบบเอกสารและวีดิทัศน์ เพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ใน “เวทีพูนพลังครู” และเผยแพร่เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับครูทั่วไป และสังคม(สื่อมวลชน ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป)ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ทั้งเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย ฯลฯ

๕. แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับทิศทางโครงการจากภาคี และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คำแนะนำในการดำเนินโครงการ

มีข้อสังเกตว่า รูปแบบการจัดงาน “เวทีพูนพลังครู” ในครั้งที่ ๑ นี้ ได้ตั้งแถวที่นั่งแตกต่างจากเวทีอื่นๆ คือ จัดให้ครูที่มาร่วมงาน นั่งส่วนหน้าและส่วนกลางของห้อง ในขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิที่จะ เป็นผู้ทำหน้าที่สะท้อนการเรียนรู้กลุ่มย่อยนั่งส่วนหลังท้ายสุด ทำให้สามารถสังเกตการณ์ได้ทุกแง่มุมต่างๆของเวที

สำหรับหัวข้อที่กำหนดให้ครูบนเวทีทยอยกันขึ้นมาเล่า ประสบการณ์แบ่งเป็น ๓ ส่วนคือ

๑. ครูผู้ส่งต่อความสว่างไสว โดยครูต้นเรื่อง ๓ คน

ครูผู้ได้รับแรงบันดาลใจจากครูที่เป็นแบบอย่างในการสอนเด็ก ให้เป็นคนดี

- ❖ เปลี่ยนเด็กเกเรเป็นเด็กแกนนำ โดยครูพจมาน เดชะ รร.พร้าววิทยาคม จ.เชียงใหม่
- ❖ ใช้ความรัก ความใส่ใจ แก้ปัญหาเด็กรายบุคคล โดย ครูศรวิวรรณ ฉัตรสุริยวงศ์ รร.บ้านปล่องเหล็ก จ.สมุทรสาคร
- ❖ แก้ปัญหาเด็กกลุ่มเสี่ยง/เรียนอ่อน โดยครูมารศรี มิ่งศิริรัตน์ รร.สุนารี วิทยาคม จ.นครราชสีมา

๒. โรงเรียนที่บ่มเพาะความดีงาม ครูต้นเรื่อง ๓ คน

การออกแบบการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะนิสัยของ โรงเรียน ที่มีการจัดการทั้งระบบ

- ❖ ใช้ BBL ร่วมกับหลักศาสนา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ่มเพาะเด็กเป็นคนดี มีหลักคิดในการดำเนินชีวิต

โดยครูบัณฑิตา ปัญญา และเพื่อนครู รร.ดาราวิทยาลัย จ.เชียงใหม่

- ❖ ใช้กระบวนการวิจัย ๑๐ ขั้นตอน และชุมชนเป็นฐาน เรียนรู้ พัฒนาเด็กให้มีความรับผิดชอบ ทำงานเป็นทีม เอื้อเพื่อ แบ่งปัน โดยครูไพเราะเกิดผล และครูชนิษฐา อาสาชำนาญ รร.อนุบาลสตูล จ.สตูล
- ❖ ใช้กระบวนการจิตศึกษา เปลี่ยนครู เปลี่ยนห้องเรียน เพื่อเปลี่ยนเด็ก โดยครูอรุณี ศิริบุรณ์ และเพื่อนครู รร.บ้าน ปะทาย จ.ศรีสะเกษ

๓. สอนเด็กให้เป็นคนดี และมีความรู้ : แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มย่อย ๘ กลุ่ม

ครูต้นเรื่อง

- ❖ สอนให้เด็กชาวเขารู้ภาษาไทย อ่านออก เขียนได้ พุดชัด

มีวินัย เห็นคุณค่าตนเอง โดยครูสัญญา สอนบุญทอง
รร.บ้านห้วยเฮี้ยะ จ.แม่ฮ่องสอน

❖ สอนเด็กพิเศษเรียนอ่อน ให้อ่านออก เขียนได้ มีความ
พยายาม มีน้ำใจ โดยครูศิริลักษณ์ ชมพุดำ รร.บ้านหินลาด
จ.มหาสารคาม

❖ ฝึกเด็กให้มีความรับผิดชอบ มีวินัย เห็นคุณค่าตนเอง โดย
ครูธีรภาพ แซ่เจีย รร.คลองหนองใหญ่ กทม.

❖ ทำให้เด็กเห็นคุณค่าตนเอง และมีเป้าหมายชีวิต โดยครู
วิศรุต นุชพงษ์ รร.แก่นทอง อุปถัมภ์ กทม.

❖ สอนเด็กพุทธ-อิสลาม ให้เข้าใจความแตกต่างทางศาสนา
ความเชื่อ เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยครูประไพพรรณ
บุญคง และครูไกรสร วงศ์เอื้อเวทย์ เครือข่ายโรงเรียน
วิถีพุทธ สพฐ.

❖ ใช้โครงการวิทยาศาสตร์และการถอดบทเรียน สอนให้
เด็กรู้จักตนเอง ชุมชน มีเป้าหมายชีวิตและจิตอาสา โดยครู
ตรีสุข เพชรแสงสม รร.แจ้ห่มวิทยา จ.ลำปาง

❖ ทำให้เด็กเรียนอ่อนเห็นคุณค่าในตนเอง มีเป้าหมายชีวิต
ผ่านโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น โดยครูอรุณวรรณ
กลิ่นกลิ้ง

❖ ทำให้เด็กมีความมุ่งมั่น อดทน ฝึกฝนตนเอง ผ่านการทำ
โครงการ โดยครูไสว อุ้นแก้ว รร.ขุนหารวิทยาสรรค์ จ.ศรีสะเกษ

พวกเราที่ได้รับเชิญมาสังเกตการณ์ และร่วมให้ความเห็น ทุกคน
ต่างมีความรู้สึกประทับใจเป็นอย่างยิ่งกับเรื่องเล่าดีๆ และวิถีปฏิบัติ
ของครูทุกท่าน ที่ได้ถอดบทเรียนรู้ของการขับเคลื่อนงานเพื่อศิษย์
ด้วยหัวใจ ซึ่งจะกลายเป็นความหวังที่เป็นจริงของการปฏิรูป
การศึกษาอย่างมีศาสตร์และศิลป์ที่เป็นแบบอย่างเช่นนี้

เมื่อวิดิทัศน์ของ “เวทีพูนพลังครู” ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว
ข้าพเจ้าจะได้นำมาฝากผู้อ่านต่อไป

รวมพลังเรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง

ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ และเครือข่าย เช่น มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ มีเป้าหมายในการส่งเสริมให้สถานศึกษาพอเพียง มีความเข้มแข็งเป็นแบบอย่างในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์แห่งความเข้าใจ ประยุกต์ใช้ และขยายผล โดยกระทรวงศึกษาธิการ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่าย ได้เริ่มขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ เป็นต้นมา จนในปัจจุบัน มีโรงเรียนที่จัดการการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน ได้รับประกาศผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่างการจัดการเรียนการสอน และการบริหาร

จัดการของเศรษฐกิจพอเพียง หรือสถานศึกษาพอเพียง จำนวน ๑๘,๐๐๐ โรงเรียนในปี ๒๕๕๘ และผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาแล้ว จำนวน ๖๘ โรงเรียน

ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาแก่สถานศึกษา ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ และเครือข่าย จึงจัดงาน “รวมพลังเรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง” ในระหว่างวันที่ ๙-๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ซึ่งนอกจากเพื่อมอบโล่เกียรติคุณแก่ศูนย์สถานศึกษาพอเพียงในปีที่แล้ว ยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อีกทั้งยังได้คัดเลือกผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศขึ้นจากสถานศึกษาพอเพียงมาเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีการนำไปใช้ และขยายผลสู่ชุมชนและสังคมด้วยความยั่งยืน

นอกจากนี้ ในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยังช่วยส่งเสริมความเข้มแข็งในการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาการบริหาร การจัดการเรียนการสอน ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การเสวนา คลินิกพอเพียง และนิทรรศการห้องเรียนพอเพียง เป็นต้น อันจะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา

เชิญชมวีดิทัศน์เปิดงาน “บนเส้นทางพานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ” ได้ที่ <https://youtu.be/qvPX-kmbKCOQ>

การประชุมโครงการพัฒนาเยาวชน ในชุมชนท้องถิ่นระยะที่ ๒ ที่ฉ.สุรินทร์

โครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น ๔ ภาค ในเครือข่ายภาคีของมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) สถาบันสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข(สรส.) มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นเพื่อพัฒนา สพป.สุรินทร์(เขต ๑) สพม.สุรินทร์(เขต ๓๓) กศน. อำเภอสรีขันธ์ มพจ. สถาบันอาศรมศิลป์ สถาบันยุวโพธิชน คณะครุศาสตร์ มรภ.สุรินทร์ อบต.หนองขาม จ.สุพรรณบุรี อบต.สลักไถ่ มูลนิธิขวัญชุมชน มูลนิธิพัฒนาอีสาน เป็นต้น ได้จัดการประชุมคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช คุณหญิงฉวี วัฒนศิริธรรม ดร.เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่ รศ.ประภาภัทร นิยม ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย คุณวราภรณ์ หลวงมณี เป็นต้น สนับสนุน

โดย มูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ มูลนิธิสยามกัมมาจล และสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น เป็นการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ ณ รร.สุรินทร์มาเจสติกอ.เมือง จ.สุรินทร์ ระหว่างวันที่ ๕-๖ เมษายนที่ผ่านมา เพื่อรับฟังและให้ความเห็นต่อความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการพัฒนาเยาวชนดังกล่าว

โครงการในระยะที่ ๒ นี้ได้ดำเนินการขยายผลจากระยะที่ ๑ (๒๕๕๑-๒๕๕๕) เข้าสู่ช่วงตั้งแต่ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๘ ในการพัฒนาเจ้าหน้าที่อปท.ให้ทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อการพัฒนาเด็กเยาวชน และครอบครัว ด้วยการนำประสบการณ์มาพัฒนาเป็นหลักสูตรนักถักทอชุมชน ให้มีขีดความสามารถในการทำงานเป็นทีมและทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนและภาคอื่นๆ ในการสร้างและสนับสนุนความเข้มแข็งของกลไกการจัดการตนเองของชุมชน เพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว ในพื้นที่เป้าหมาย ๔๐ อปท. คือสุพรรณบุรี อ่างทอง

สิงห์บุรี นครสวรรค์ สุรินทร์ สมุทรสงคราม นครศรีธรรมราช และกระบี่ นอกเหนือจากที่ได้ดำเนินการมาแล้วในช่วงที่ ๑ จำนวน ๖๙ แห่ง ใน ๔ ภาค

กระบวนการสำคัญของสรส.ในการพัฒนานักถักทอชุมชนนี้ ได้มีการติดตาม ประเมิน นิเทศ เพื่อรับทราบสถานการณ์และบริบทการทำงานของพื้นที่จากผู้บริหารและนักถักทอ และในขณะเดียวกันเพื่อนำความรู้สู่การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งพาวิเคราะห์ทุนเดิม เพื่อต่อยอดงานจากทุนในพื้นที่ รวมทั้งการเชื่อมประสานพูดคุยระหว่างนักถักทอกับนายกอบต./ปลัดอบต.สภาอบต.และภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีการสาธิตและให้คำปรึกษาในการจัดประชุมอย่างมีส่วนร่วม สู่การสาธิตการจัดเวทีผู้ปกครองและแกนนำเยาวชน

ในการประชุมครั้งนี้ ผู้แทนอบต.ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และเยาวชนใน ๔ ตำบล คือ

❖ ปลัดเทศบาลตำบลเมืองแก อ.ท่าตูม จ.สุรินทร์(นายสุรศักดิ์ สิงห์หาร) และคณะ ได้ร่วมกันนำเสนอบทบาทของเทศบาลต่อความก้าวหน้าของการดำเนินการในพื้นที่

❖ หัวหน้าสำนักงานปลัดอบต.หนองอียอ (นายสมเกียรติ สาระ)และคณะ จากตำบลหนองอียอ อ.สนม จ.สุรินทร์ ได้ร่วมกันนำเสนอการสร้างแหล่งเรียนรู้บ้านดิน เพื่อพัฒนาอาชีพและภาวะผู้นำของเด็กและเยาวชนจากรุ่นสู่รุ่น

❖ หัวหน้าสำนักงานปลัดอบต.หนองสนิท อ.จอมพระ จ.สุรินทร์ (นางจินตนา แก้วกล้า)และคณะ ได้ร่วมกันนำเสนอความก้าวหน้าในการดำเนินการในพื้นที่ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนของเยาวชนตำบลหนองสนิท

❖ นายกอบต.เมืองสิง(นายประเสริฐ สุขจิต) และคณะ ได้ร่วมกันนำเสนอบทบาทของอบต.ในการพัฒนาเยาวชนกลุ่มเสี่ยงด้วยโครงการเด็กแว้นวัยโจ๋กลับใจสร้างสรรค์ชุมชน

ประสบการณ์ที่อบต.และคณะ(รวมเยาวชน)ได้ร่วมกันนำเสนอ ได้สะท้อนความมุ่งมั่นของนักถักทอชุมชนที่จะหล่อหลอมเยาวชนให้พัฒนาตนเองบนความมีส่วนร่วมกับผู้ใหญ่ทุกระดับที่เกี่ยวข้องอย่างเห็นผลเป็นรูปธรรม ทั้งในลักษณะพึ่งพากันและกัน และบูรณาการสู่ความยั่งยืน อันเป็นรากฐานสำคัญในความอยู่รอดของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของโครงการ ได้ร่วมกันแสดงความเห็นในการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการในมิติขององค์รวมและปัจเจกบุคคล เช่น การบูรณาการการเรียนรู้นอกโรงเรียนสู่หลักสูตรสาระวิชาในโรงเรียน การนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาปลูกฝังเยาวชนในการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างวิถีชีวิตที่ถูกต้องจนเป็นอุปนิสัย การสร้างแรงบันดาลใจแก่เยาวชนเพื่อขยายผลงานจิตอาสาเพื่อสังคมอย่างกว้างขวาง เป็นต้น

ภาพจากมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์

การเปลี่ยนผ่านแนวคิดใหม่ทางการศึกษา
วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมสู่การบูรณาการ
ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (1)

ข้าพเจ้าได้มีโอกาสด้วยความขอบคุณ ที่มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารพาณิชย์ฯ ได้มอบให้เป็นผู้แทนไปร่วมประชุม การเปลี่ยนผ่านแนวคิดใหม่ทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมสู่การบูรณาการในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO Congress : Southeast Asia in Transition Re-thinking Education, Science and Culture for Regional Integration) เมื่อวันที่ 21-22 ตุลาคม 2557 ณ โรงแรมอมารี วอเตอร์เกท ทั้งนี้ในวันที่ 22 ตุลาคม 2557 ข้าพเจ้าและคุณศศิณี ลิ้มพงษ์ ได้ร่วมกันนำเสนอผลงานพัฒนาเยาวชน และการขับเคลื่อนการเรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ของมูลนิธิสยามกัมมาจล

ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้สนับสนุนหลัก (Gold Sponsor) ร่วมกับ สสส. และหน่วยงานอื่นๆ

การประชุม SEAMEO Congress ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

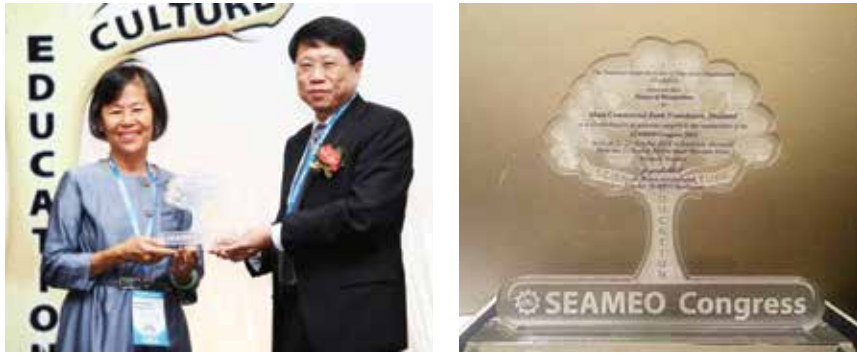
1. การระดมความคิดจากภาคการศึกษา อุตสาหกรรม และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงจากนานาชาติ ในการสนับสนุนการศึกษา และการพัฒนาด้านทรัพยากรบุคคล ทั้งในเชิงนโยบาย และการปฏิบัติ เพื่อเสริมหนุนส่วนต่างระหว่างประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. การกระตุ้นให้เกิดแรงกระเพื่อมในการค้นหานโยบายที่เหมาะสมทางการศึกษา และประสิทธิภาพในการบูรณาการและความร่วมมือกันในประเทศอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้

3. การผลักดันให้เกิดกระบวนการทบทวนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา อุตสาหกรรม และองค์กรระหว่างประเทศ ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในภูมิภาค

ความคาดหวังในการประชุมครั้งนี้ คือ การประสานความร่วมมือกันในการปรับปรุงบทบาทของภาครัฐ สถาบันการศึกษา ภาคอุตสาหกรรม องค์กรระหว่างประเทศและภูมิภาค รวมทั้งองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ ทั้งนี้ ผลจากการประชุมนี้จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะที่ทรงพลัง ในการจูงใจให้เกิดการคิดใหม่ และปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรบุคคล ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อการสนองตอบเป้าหมายการพัฒนา และบูรณาการร่วมกันของภูมิภาค

การนำเสนอหัวข้อในที่ประชุม จัดทำในลักษณะแก่นสาระของนโยบาย การปฏิรูปและการคิดสร้างสรรค์ ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน ความร่วมมือและการเชื่อมโยงในแต่ละภาคส่วนของการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม โดยจัดเป็นกลุ่มประชุมย่อย เพื่อเปิดโอกาสให้มีการหารือในเชิงลึกในแต่ละแก่นสาระ เช่น

(1) การปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาไปสู่การหนุนเสริมทักษะการประกอบอาชีพ ควรประกอบด้วยนโยบายใดบ้าง ที่ครอบคลุมในเรื่องการฝึกความชำนาญงาน ที่ต้องมีภาวะเปียบจากภาครัฐ

รองรับ ในการสนับสนุนการปฏิบัติในแนวทางที่ปรับปรุงให้ทันสมัยของศตวรรษที่ 21 ตลอดจนการเลือกวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เหมาะสมกับทุนสังคมของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายและการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มทักษะในการทำงานต่อไป

(2) ความคาดหวังและความเป็นไปได้ในการพัฒนาการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งในเชิงนโยบาย การสนับสนุนของภาครัฐร่วมกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

(3) ความรู้ด้านวัฒนธรรมและการศึกษา เพื่อนำไปสู่การบูรณาการ และพัฒนาร่วมกันของประเทศในภูมิภาค ซึ่งต้องกำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริมความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และแสวงหาแนวทางร่วมกันอย่างกลมกลืนราบรื่น โดยไม่ขัดแย้งกับความเป็นดั้งเดิมของแต่ละประเทศ

โปรดติดตามรายละเอียดการประชุมนี้ที่ www.seameocongress.org

การเปลี่ยนผ่านแนวคิดใหม่ด้านการศึกษา
วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สู่การบูรณาการ
ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (2)

ข้าพเจ้าขอเล่าต่อจากบันทึกนี้ การเปลี่ยนผ่านแนวคิดใหม่ด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สู่การบูรณาการในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (1)การประชุมครั้งนี้ นับเป็นช่วงปี 3 ที่ได้เริ่มต้นเมื่อปี 2001ภายใต้หัวข้อเรื่อง Challenges in the New Millennium และในปี 2004 เรื่อง Adapting to Changing Times and Needs ซึ่งหลังจากการประชุมครั้งนี้ในปี 2014 ประเทศกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ตั้งเป้าหมายในการบรรลุถึงความสำเร็จในการบูรณาการอย่างแข็งแกร่งทาง เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนภูมิภาค ภายในปี 2015

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา วัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์จาก บรูไน ฟิลิปปินส์ อินโดเนเซีย จีน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ กัมพูชา พม่า

เวียดนาม มาเลเซีย ไทย และกลุ่มชาติพัฒนาจาก สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมัน และออสเตรเลีย ได้ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กันอย่างกว้างขวาง สรุปข้อเสนอแนะดังนี้

1. ความท้าทาย และโอกาส ที่ประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พึงตระหนักในการดำเนินนโยบายสู่การปฏิบัติ

- ❖ อาณาเขตทางการเมืองและเศรษฐกิจ
- ❖ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม
- ❖ คุณภาพการศึกษา เช่นครู กระบวนการเรียนการสอน
- ❖ โอกาสความเท่าเทียมทางการศึกษา
- ❖ การสร้างมาตรฐาน และ การประสานความร่วมมือกันอย่างกลมกลืน

❖ ความอ่อนด้อยในทักษะความเชี่ยวชาญเมื่อเทียบกับสากล /การขาดความชัดเจนในกระบวนการสอนทักษะความเชี่ยวชาญแห่งศตวรรษที่ 21

- ❖ การขับเคลื่อนนโยบายลงสู่การปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม
- ❖ การใส่ใจเพิ่มขึ้นต่อสุขภาวะของประชาชน

2. ข้อเสนอแนะที่พึงปฏิรูปเปลี่ยนแปลงในภาพรวม มีดังนี้

- ❖ ปรับปรุงกฎระเบียบ และวิธีการภาครัฐเพื่อสนับสนุนสภาพแวดล้อม
- ❖ สนับสนุนและเสริมสร้างการประสานอย่างใกล้ชิดของระบบการศึกษาในและนอกระบบ เพื่อสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน
- ❖ จัดบริบททางการศึกษาที่บ่มเพาะสังคมวัฒนธรรมดั้งเดิม ผสมกับการยอมรับความแตกต่างของแต่ละภูมิภาค
- ❖ พัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน สู่ระบบการศึกษาที่ตอบสนองตลาดแรงงานธุรกิจ และอุตสาหกรรม ทั้งในระดับประเทศและสากล
- ❖ พัฒนาผู้นำทางการศึกษาทั้งในมิติของครู และผู้บริหารการศึกษา
- ❖ สร้างกลยุทธ์ในการเสริมหนุนและพัฒนาผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม
- ❖ เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้สื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- ❖ ส่งเสริมการศึกษาเชิงประยุกต์ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ รวมทั้งนวัตกรรมใหม่ๆ ในทุกระดับการศึกษา เพื่อสนับสนุนการประกอบการของธุรกิจการผลิตในประเทศและสากลอย่างต่อเนื่อง

ในฐานะผู้แทนของมูลนิธิสยามกัมมาจล และธนาคารไทยพาณิชย์ฯ ข้าพเจ้าและคุณศศิณี ลิ้มพงษ์ ได้ร่วมกันนำเสนอแนวคิดและประสบการณ์ ในการพัฒนาเยาวชนด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ลงสู่สถานศึกษา ที่ได้ดำเนินการร่วมกับมูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สพฐ. และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในช่วงเวลาประมาณ 7 ปีที่ผ่านมา ประสบผลสำเร็จในเบื้องต้นเกิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 35 แห่งกระจายทั่วประเทศ เพื่อเป็นแกนนำขยายผล และเป็นกลไกของกระทรวงศึกษาธิการ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียน 40,000 แห่งทุกภูมิภาค ทั้งนี้ มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ มีหลักการทำงานเรื่องนี้ ดังนี้

1. สนับสนุนให้ผู้บริหารและครู เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ถูกต้อง
2. สนับสนุนให้ครูมีทักษะในการออกแบบการเรียนรู้ และเป็นครูฝึกที่ดีมีเครื่องมือหลากหลาย

3. สนับสนุนการสร้างเครือข่ายครู เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ถอดบทเรียนรู้ระหว่างกัน และนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

4. สนับสนุนผู้บริหารในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อสนับสนุนให้ครูทั้งโรงเรียน สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อฝึกผู้เรียน โดยทำให้ดู อยู่ให้เห็น และผู้เรียนนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปคิดวิเคราะห์ และใช้ให้เป็นตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ

- ❖ เหตุผล ทำไมจึงเลือกโจทย์นี้ เป้าหมายคืออะไร จะทำเรื่องนี้มีความสมเหตุสมผลไหม?
- ❖ พอประมาณ มีกำลังความสามารถจะทำเพียงไร เหมาะสมกับระยะเวลา งบประมาณ
- ❖ ภูมิคุ้มกัน ทำอย่างไรจึงจะทำงานประสบความสำเร็จ ประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้หรือไม่? ถ้ามีความเสี่ยงเกิดขึ้น

จะรับมืออย่างไร?

- ❖ ความรู้ จะทำเรื่องนี้ต้องมีความรู้อะไร? มีความรู้เพียงพอหรือไม่? จะหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างไร?
- ❖ คุณธรรม ต้องมีความเพียรตามหลักอิทธิบาทสี่ ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

เป้าหมายของเรา คือต้องการบ่มเพาะเด็กดี มีจิตอาสา เพื่อเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

ขอขอบคุณมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ และองค์ภาคีที่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนและรับรู้ผลสัมฤทธิ์ในระดับหนึ่งของการพัฒนาเยาวชนในแนวทางดีๆ เช่นนี้

โปรดติดตามรายละเอียดการประชุมนี้ที่

www.seameocongress.org

ภาพจากมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ

กุญแจในการปฏิรูปการศึกษา (๑)

ข้าพเจ้าได้รับเชิญจาก ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ประธานคณะกรรมการมูลนิธิสยามกัมมาจล ให้เข้าร่วมงาน “กุญแจในการปฏิรูปการศึกษา” The Key of Education Reform (Evidence-Based) เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ ซึ่งจัดโดยมูลนิธิสยามกัมมาจล ร่วมกับ ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาของประเทศไทย โดยลดความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในด้านวัตถุ ซึ่งเป็นเรื่องไกลตัว และมีประสิทธิภาพต่อการศึกษาน้อย หันมาให้ความสำคัญกับเรื่องใกล้ตัว คือการสร้างสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างครูและเด็ก ที่เป็น

หัวใจของการศึกษา ตามกระแสพระราชดำริในเรื่องแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน อันสอดคล้องกับงานวิจัยการศึกษาระดับโลก

ฯพณฯ องคมนตรี ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย ได้กล่าวเปิดงาน โดยยกแนวพระราชดำริในการจัดตั้ง “กองทุนการศึกษา” เริ่มเมื่อต้นปี ๒๕๕๕ (ต่อมาในปี ๒๕๕๗ จัดทะเบียนจัดตั้งเป็น “มูลนิธิยุวสถิรคุณ”) ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ที่มีพระราชประสงค์ว่า “ให้สร้างโรงเรียนสร้างคนดีแก่บ้านเมือง” ที่ได้พระราชทานหลัก ๓ ประการในเรื่องครูและนักเรียน ดังนี้

(๑) ให้ครูรักเด็ก และ เด็กรักครู

(๒) ให้ครูสอนเด็กให้มีน้ำใจกับเพื่อน เช่น ไม่ควรให้เด็กแข่งกันเอาที่ ๑-๒ ของชั้น แต่ให้เด็กที่เรียนเก่ง ช่วยติวเพื่อนๆ ที่เรียนช้า เพราะทุกคนต้องแข่งกับตัวเอง

(๓) ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำเป็นหมู่คณะ เพื่อพวกเขาจะได้เห็นคุณค่าของความสามัคคี

ในการขับเคลื่อนโครงการกองทุนการศึกษา คณะดำเนินการได้ยึดหลักในการทำงานกับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย โดยกำหนดเป้าหมาย ๒ ประการคือ

(๑) ช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดความพร้อม คือ ผู้บริหารพร้อมที่จะบริหารโรงเรียน ครูพร้อมที่จะสอนและอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ นักเรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ ทั้งความรู้ ความดี และหัตถ์ทำงาน

(๒) ถ่ายทอดบทเรียน “โรงเรียนคุณธรรม” จากโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ไปสู่โรงเรียนในโครงการ ดังนี้

รุ่น ๑ ปี ๒๕๕๕ : โรงเรียนประถม - มัธยม ๑๙ แห่ง และวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม

รุ่น ๒ ปี ๒๕๕๖ : โรงเรียนประถม - มัธยม ๓๕ แห่ง

รุ่นที่ ๓ พ.ศ.๒๕๕๗ : โรงเรียนประถม - มัธยม ๔๖ แห่ง

ผลการประเมินสำหรับ รร. ๑๙ แห่ง และวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม เมื่อได้ปฏิบัติจนครบรอบ ๑ ปีแล้ว ผลปรากฏว่า

(๑) พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ลดลง

(๒) พฤติกรรมพึงประสงค์เพิ่มขึ้น

(๓) ผลการสอบโอเน็ตทั้งโรงเรียนดีขึ้นทั้งโรงเรียน

อนึ่งที่เรียกว่า “โรงเรียนคุณธรรม” เป็นการเรียกขานอย่างไม่เป็นทางการ หากเป็นทางการควรเรียกว่า “โรงเรียนคุณธรรม

จริยธรรม” ด้วยเหตุผลว่า จะต้องเปลี่ยนแปลงทั้งคุณธรรม (=นามธรรม) และจริยธรรม (+รูปธรรม,ความประพฤติ) ด้วย

สำหรับระยะสิบปีที่ผ่านมาของประเทศไทย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า ประเทศไทยก้าวถอยหลัง มีการคอร์รัปชันทุกวงการ มีการละเลยกระบวนการยุติธรรม เกิดความขัดแย้งทางการเมือง และส่งผลกระทบต่อทั่วไป บัดนี้ ถึงเวลาแล้วที่คนไทยจักต้องทบทวนตัวเอง ตั้งเป้าหมายใหม่ เพื่อกำหนดอนาคตของประเทศ ระบบการเรียนรู้ต้องเป็นสิ่งเดียวกันกับระบบคุณธรรมในเนื้อเดียวกัน

ทวงคืนความดีแบบไทยๆ กลับคืนมา

ทวงศักดิ์ศรีของชาติกลับคืนมา

และสร้างเชื่อมั่นให้แก่คนทั้งชาติว่า

“เราต้องทำได้”

ข้าพเจ้าขอขอบคุณที่ได้รับทราบแนวคิดต่างๆในการปฏิรูปการศึกษาในหลายมิติเช่นนี้ และตั้งความหวังว่า ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนจะได้ร่วมกันขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ในการปฏิรูปการศึกษา (๒)

ข้าพเจ้าขอเล่าต่อจากบันทึก กลยุทธ์ในการปฏิรูปการศึกษา (๑) นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ ผู้อำนวยการศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ ได้พูดถึงยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาด้วย “๖ โครงการพัฒนาการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูง” ประกอบด้วยกระบวนการดังนี้

(๑) พัฒนารอบความคิด (Growth Mindset) มีงานวิจัยกว่า ๔๐ ปี ของศาสตราจารย์ Carol S.Dweck พบว่า กรอบความคิดและศักยภาพของคนเราสามารถพัฒนาได้ และคนที่มี Growth Mindset มีความคิดที่อยากจะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคนี้คือหัวใจของความสำเร็จ

(๒) ครูสอนคิด (Socratic Teaching) มีที่มาจากนักปราชญ์ชาวกรีก โสเครติส ที่สอนผ่านการสนทนา (dialogue) ร่วมกัน

อภิปราย การสอนวิธีนี้ ครูมีหน้าที่หลักคือการตั้งคำถาม ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เปิดกว้างทางความคิด รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักถาม และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง มากกว่าการเชื่อในสิ่งที่คนบอก

(๓) พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก (Student-Teacher Relationship) เพียงเอา “ใจแลกกับใจ” เด็กจะเกิดความไว้วางใจ และความสัมพันธ์ที่ดีจะเกิดตามอย่างต่อเนื่อง

(๔) พี่ช่วยน้อง ผองเพื่อนช่วยกัน (Peer Tutoring) การส่งเสริมให้เพื่อนที่เรียนเก่ง ช่วยเพื่อนที่เรียนช้ากว่า พบว่าทั้งเด็กที่เป็นผู้สอนเก่งขึ้น ส่วนเด็กที่เป็นผู้เรียนเก่งขึ้นด้วยเช่นกัน ทำให้ครูเบาแรง และยังช่วยสร้างความรักสามัคคี ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

(๕) การพัฒนาครูเพื่อการดูแลเด็กพิเศษในเบื้องต้น (Inclusion) ครูผู้สอนต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และการให้ความ

ช่วยเหลือ เพื่อให้เด็กพิเศษสามารถเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติได้ และสามารถพัฒนาไปได้ตามศักยภาพของตน เพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเท่าเทียมกันในสังคม

(๖) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parental Involvement) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนของเด็กให้มากขึ้น เช่น กิจกรรม วันพบผู้ปกครอง ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบครูพร้อมเด็กทุกรายวิชา

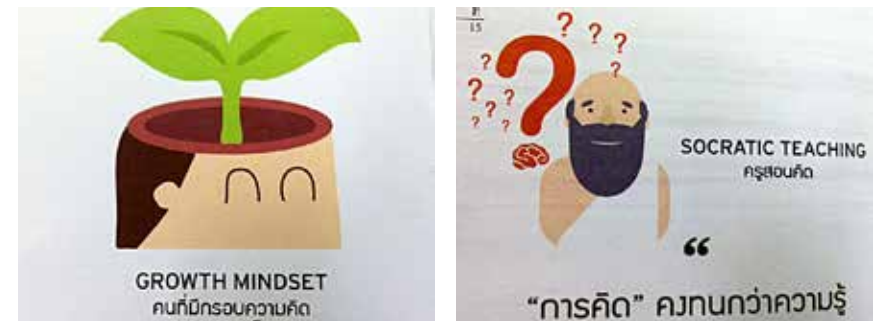
เพียงช่วง ๖ เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ ได้ดำเนินการโครงการนำร่องกับ ๔ โรงเรียน ประกอบด้วย ๒ รร.ในกทม. คือ รร.จิตรลดา และ รร.วัดรางบัว ๑ รร.ในจังหวัดพิจิตร คือ รร.บางมูลนากภูมิวิทยาคม และ ๑ รร.ในจังหวัดลพบุรี คือ รร.สัตยาไส ได้ผลตอบรับดีเกินคาด สะท้อนวิถีปฏิบัติที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

(๑) การคืนครูสู่ห้องเรียน ลดงานกระดาษของครู สอนหนังสือด้วยความรัก และส่งเสริมผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและกิจกรรมของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี คือ ครูและเด็กได้ใช้เวลาที่ตีร่วมกัน ครูแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอันดีที่มีต่อเด็ก และมีการตอบสนองต่อเด็กที่เหมาะสม เน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก

เราจะรู้ได้อย่างไรว่า ความสัมพันธ์ที่มีอยู่นั้น เป็นความสัมพันธ์เชิงบวกหรือไม่?...คำตอบคือ มีบรรยากาศการเรียนที่เป็นมิตร

ครูผู้สอนมีความไวต่อปฏิกิริยาของเด็ก และครูใส่ใจต่อความคิดเห็นของเด็กแต่ละคน

(๒) ครูได้เป็นตัวอย่างของการมีกรอบความคิดแบบเติบโต โดยเชื่อว่าเด็กทุกคนมีศักยภาพพัฒนาได้ และส่งเสริมให้เด็กมีใจรักในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างไม่ท้อถอย เด็กจึงมีความกระตือรือร้นในการเรียน ใส่ใจ สนุกกับการแก้ปัญหา และการพัฒนาสิ่งใหม่ๆที่ท้าทาย ทำให้มีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จในการศึกษามากยิ่งขึ้น

(๓) ครูได้ตั้งคำถามที่ดี เป็นคำถามที่กระตุ้นให้คิดในเรื่องที่สนใจได้ชัดเจน คิดได้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นคำถามที่ช่วยให้เด็กเชื่อมโยงเรื่องที่สนใจกับตัวเอง หลักสำคัญจึงไม่ใช่การสอน แต่เป็นการสร้างความร่วมมือในการคิด วิเคราะห์ ค้นหาความรู้ร่วมกัน และเครื่องมือสำคัญคือการใช้คำถามที่มีคุณภาพที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการสนใจใฝ่รู้จากภายในตัวผู้เรียน สนุกที่จะคิด คิดเก่ง คิดดี คิดมีประโยชน์ นอกจากนี้การเปิดให้มีการอภิปราย เกิดบรรยากาศของความเกื้อกูลเป็นมิตร ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การ

ร่วมมือกันอย่างเสรีและมีเหตุผล

(๔) เป็นการฝึกทักษะการสื่อสาร ฝึกความรับผิดชอบ และได้รับคุณค่าในการช่วยเหลือผู้อื่น โดยมีครูช่วยดูแลเนื้อหาให้ถูกต้อง ครูมีบทบาทด้านการจัดการ

การกำหนดเป้าหมาย และให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาให้กับเด็กๆ ในการจัดกิจกรรม เป็นการแสดงออกถึงความยอมรับและเชื่อมั่นในศักยภาพของเด็ก

(๕) การเปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนของเด็กให้มากขึ้นในกิจกรรมวันครูพบผู้ปกครองเป็นรายวิชา โดยเน้นใส่ใจรายละเอียดของเด็กแต่ละคน ได้เกิดพัฒนาทางการศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง และเด็กอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยผู้ปกครองเข้าใจในตัวเด็กมากขึ้น ทั้งในด้านหลักสูตรที่ครูสอนในวิชาต่างๆ และการดูแลเอาใจใส่เด็กในวิชาต่างๆ มากขึ้น

เป็นพิเศษ และที่สำคัญ เด็กและผู้ปกครองให้ความเคารพเชื่อถือครู มีความไว้วางใจกันมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาไทยจึงเป็นเรื่อง “ใจกับใจ” เมื่อครูมีความใส่ใจที่จะสอน เด็กย่อมมีความสนใจอยากจะเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาย่อมจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน...

ข้าพเจ้าขอขอบคุณมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ ที่ได้เปิดโอกาสให้เข้าร่วมรับฟังแนวคิดดีๆ ในการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ และขอเป็นกำลังใจให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน

ไปเยี่ยมโครงการตลาดนัดเศรษฐกิจพอเพียง
ของภาคกลางและตะวันออก

กระทรวงศึกษาธิการ โดยศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้จัดโครงการตลาดนัดเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการศึกษา ครั้งที่ ๑ ของภาคกลาง และภาคตะวันออก ระหว่างวันที่ ๘-๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ ณ หอประชุมพิฆเนศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กทม. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นการส่งเสริม เผยแพร่การดำเนินงาน รวมทั้งการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์ของสถานศึกษาพอเพียง ที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา รวมทั้งจัดพิธี มอบป้ายศูนย์การเรียนรู้ฯ ๖ แห่ง และมอบเกียรติบัตรสถานศึกษา พอเพียง ประจำปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖ รวม ๒,๑๐๑ แห่ง พร้อมกันนี้ มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ มูลนิธิยุวสถิรคุณ และ ผู้สนับสนุนอื่นๆ ได้รับมอบเกียรติบัตร จาก ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธี

การประเมินสถานศึกษาพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง ๕ ด้าน คือ การบริหารสถานศึกษา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ๑๗ องค์ประกอบ และ ๖๒ ตัวบ่งชี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบ่มเพาะอุปนิสัยเด็ก ในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ชีวิตประจำวันอย่างยั่งยืน

มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ ได้สนับสนุน กิจกรรมถอดบทเรียนความสำเร็จของโรงเรียนเป็นรายภาค เพื่อมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ให้ผู้บริหาร และครูเข้าใจการทำงานของตนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถสื่อสารความสำเร็จ และวิธีการนำเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ ในการพัฒนานักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ในขณะเดียวกัน สนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในแต่ละภูมิภาค พร้อมทั้งจัดทำเอกสารถอดบทเรียนผู้บริหารและครูที่เป็นแบบอย่าง

ปฏิบัติที่ดี นอกจากนี้ ยังได้จัดกิจกรรมถอดบทเรียนผู้ประสานงาน/มหาวิทยาลัย และอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำเอกสารถอดบทเรียนความสำเร็จของโครงการพัฒนาเยาวชนโดยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๑ เล่ม ทั้งนี้ ในช่วงต้นปี ๒๕๕๘ จะได้ร่วมมือกับมูลนิธิยุวสถิรคุณ จัดตลาดนัดความรู้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

ข้าพเจ้าขอขอบคุณมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาकारไทยพาณิชย์ฯ และองค์กรภาคี ที่ได้ประสานความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง ในการสนับสนุนสถานศึกษาพอเพียง และศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และขยายผลออกไปทั่วประเทศทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณอย่างต่อเนื่องเช่นนี้

รายชื่อสถานศึกษาพอเพียง โปรดคลิกที่ : <http://www.sufficiencyeconomy.org/sufficiency-school.html>

เทศกาลประกวดผลงานเยาวชนเพื่อสังคม Thailand Animator Festival # 3

ด้วยความสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาकारไทยพาณิชย์ฯ สมาคมผู้ประกอบการแอนิเมชันและคอมพิวเตอร์กราฟิกส์ไทย โครงการ TAF และองค์กรภาคีร่วมแอนิเมชัน เครือข่ายสื่อมวลชน บริษัท Beboyd CG บริษัท Riff Animation จำกัด ได้ร่วมกันเปิดพื้นที่แสดงสุดยอดผลงาน Social Animation ฝีมือนักศึกษา มหาวิทยาลัย ที่โรงภาพยนตร์ Scala @ Siam Square ซึ่งข้าพเจ้าได้รับเชิญด้วยความขอบคุณให้เปิดงาน และร่วมมอบโล่รางวัลแก่ผู้ได้รับรางวัล เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๗

วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดงานนี้ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการผลิตสื่อที่ดี ในการปลูกจิตสำนึกพลเมืองสร้างสรรค์ และการเปลี่ยนแปลงประเทศให้เป็นสังคมน่าอยู่อย่างยั่งยืน

ในการกล่าวเปิดงานครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้ชี้ให้เห็นว่า ทุกองค์กรในภาคร่วม มุ่งเน้นการสนับสนุนตั้งแต่แรกเริ่ม เพื่อต้องการเห็นนักแอนิเมชันรุ่นใหม่ที่มีฝีมือดี มีใจสร้างสรรค์ผลงาน ที่มีเนื้อหาจรรโลงสังคม อีกทั้งเชื่อมร้อยกันเป็นเครือข่ายนักแอนิเมชันเพื่อสังคม เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา เราได้เห็นผลสำเร็จของโครงการที่สำคัญ ตามที่คาดหวังไว้เป็นอย่างดี

สามารถชมได้ที่ https://youtu.be/_lNtCzDXT80

การจัดงานครั้งที่ 3 นี้ มีผู้สนใจส่งผลงานเข้าประกวดประมาณ 150 ชิ้น โดยไม่ถูกจำกัดหัวเรื่อง และไม่มีเงินรางวัล ส่วนใหญ่เป็นงานศิลปนิพนธ์ของนักศึกษา ซึ่งโดยภาพรวมแล้ว คุณภาพผลงานทางด้านเทคนิค และความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ ที่ได้มีการพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ มีผลงานที่ได้รับคัดเลือกโดยคณะกรรมการและรางวัลพิเศษ 12 ชิ้น เป็นผลงานที่นอกจากจะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสังคมในหลากหลายมิติแล้ว ยังเป็นสื่อที่คนดูเข้าถึงง่าย สนุกเพลิดเพลินตามคุณสมบัติของสื่อในรูปแบบแอนิเมชัน การผสมผสานที่ลงตัว ระหว่างทักษะทางด้านเทคนิค ความตั้งใจการนำเสนอเนื้อหาทางด้านสังคม ซึ่งถือได้ว่าเป็นอีกพัฒนาการหนึ่งของวงการแอนิเมชันในประเทศไทย

สำหรับผลงานแอนิเมชันอิสระ + เพื่อสังคม 12 ผลงาน ที่ได้รับโล่ห์รางวัลยอดเยี่ยม คือ

1. จุดหมาย (Congratulation) ของนายปฐมพงศ์ จูติธัญ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ม.ศิลปากร

2. Save Me (เซฟหมี) ของ นายณัฐวัชร ปกสุข คณะดิจิทัลมีเดีย ม.ศรีปทุม

3. Lamp ของ น.ส. นฤกร วินัยกุล คณะศิลปศาสตร์นานาชาติ ม.มหิดล

4. The Twisted ของ น.ส.ชนานันท์ พิกุลนาควงศ์ จากบริษัท True Click Life

5. Prince Johnny ของนายภัทรดล กิจเจริญ คณะศิลปศาสตร์นานาชาติ ม.มหิดล

6. Circle ของนายธาวิต เวชกิจ + นายจิระกุล ราษฎร์พิทักษ์ + นายวิริศา สีนุธาน จากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ได้รับรางวัลพิเศษ Best Visual จากบริษัท สปุตนิกเทลส์ จำกัด)

7. สาธุ-โกรธา ของนายอัฐวุฒิ วิถีธรรม จากคณะนิเทศศาสตร์ ม. อัสสัมชัญ

8. To the moon ของ น.ส.ชญานิศว์ หาญสวัสดิ์ จากคณะศิลปศาสตร์นานาชาติ

9. Fragile ของ น.ส.เจนเนตร พรหมสุทธ คณะศิลปศาสตร์นานาชาติ ม.มหิดล (ได้รับรางวัลพิเศษ Best Social Content จากมูลนิธิสยามกัมมาจล)

10. Spirit of Ship ของนายชนสรณ์ บุญลือ + น.ส.ดวงฤทัย โสทธิเสาวภาคย์ + น.ส.ธัญญา เกียรติฉนวนรา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

11. ตั๋วรถไฟครึ่งราคา (The Honest Ticket) ของนายพรเทพ เหลืองอ่อน จาก คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ม.ศิลปากร ได้รับรางวัลพิเศษ Active Citizen จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนส่งเสริมสุขภาพ สสส.

12. ARTIFICER ของนายศิลา สุวรรณสะอาด + นายยศพล จันทร์ศรี + นายวิรัช นนทการกิจ จาก บริษัท Vuja De Animation ได้รับรางวัลพิเศษจากบริษัท สปุตนิกเทลส์ จำกัด

หากสนใจรายละเอียด โปรดสืบค้นที่ : http://www.scbfoundation.com/activity_detail.php?project_id=437&content_id=9491

บทเรียนจากการขับเคลื่อนการเรียนรู้หลักของ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

วันจันทร์ที่ ๒๘ กรกฎาคมนี้ ข้าพเจ้าได้ขอขอบคุณที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม Morning Dialog ที่มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ โดยมี ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช เป็นประธานการประชุม ในหัวข้อ บทเรียนจากการขับเคลื่อนการเรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา นำเสนอโดย คุณศศิณี ลิ้มพงษ์ ผู้จัดการโครงการ และคุณสุจินดา งามวุฒิพร ผู้ช่วยผู้จัดการโครงการ ทั้งนี้ มูลนิธิสยามกัมมาจล มีบทบาทในการเป็นผู้กระตุ้น สร้างแรงกระตุ้นให้เกิดกระบวนการทำงานในการจัดการความรู้ด้วยวิถีของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลาดนัดความรู้ และการตั้งวงคุยในลักษณะ Community of Practice (CoP) ที่มีองค์ประกอบแบบองค์รวมและเชิงปัจเจกของบุคลากรทั้งโรงเรียน ตั้งแต่ ผู้อำนวยการ

โรงเรียน ครู และนักเรียน บนเส้นทางของ ความเข้าใจ ประยุกต์ใช้ และขยายผล อย่างกว้างขวางในลักษณะเครือข่ายที่เข้มแข็งและยั่งยืน

หัวใจสำคัญของโครงการ คือ การค้นหาและต่อยอดโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจำนวนหนึ่ง ที่สามารถเป็นศูนย์การเรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยกระบวนการทำงานเชิงลึก เพื่อเพิ่มศักยภาพ ด้วยการกำหนดให้แต่ละโรงเรียนสร้างตารางอิสรภาพ ตั้งเป้าหมายและวิเคราะห์จุดอ่อน/จุดแข็งเพื่อประเมินตนเอง สู่การทำแผนเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งการได้รับความสนับสนุนจากผู้ทรงคุณวุฒิในการออกแบบการเรียนรู้ สู่การปฏิบัติบนทุนและความมีใจตั้งมั่นในการทำงานของแต่ละโรงเรียน

ในการพัฒนากระบวนการติดตามการเรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ได้ใช้หลัก ๗ คำถามสำคัญ (แนวคิดของ รศ.ดร.ทีศนา แคมมณี) เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติเกิดการคิดวิเคราะห์ ทุกครั้งที่ลงมือทำ คือ

๑. จะทำอะไร ? ทำไมจึงทำ?

- ❖ พิจารณา : ความสำคัญ ประโยชน์ ความคุ้มค่า

๒. มีความพร้อม / ความเป็นไปได้ที่จะทำหรือไม่?

- ❖ พิจารณา: ความรู้+5M (man,money,materials, management,market)
- ❖ ตัดสินใจ : ทำได้, ทำได้แต่ต้องปรับ / เปลี่ยนเป้าหมาย, ทำไม่ได้

๓. มีความรู้เพียงพอในเรื่องที่จะทำหรือไม่? ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

- ❖ พิจารณาและศึกษาหาความรู้ที่จำเป็น : รอบรู้ (รู้กว้าง, รู้ละเอียด, รู้ลึก)

๔. จะทำอย่างไร จึงจะเกิดความพอดี / พอประมาณ และสามารถรองรับปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้?

- ❖ ใช้หลักคุณธรรมอะไร? (ทำเพื่ออะไร?-เงื่อนไขคุณธรรม)
- ❖ ทำอย่างไรจึงจะพอดี / พอประมาณ
- ❖ พิจารณาโดยใช้หลักเหตุ หลักผล / ผลที่จะตามมาจากการกระทำ

- ❖ พิจารณาให้เหมาะสมกับตน ไม่เบียดเบียนตนเองให้เดือดร้อน

- ❖ พิจารณาให้เหมาะสมกับผู้อื่น ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน

- ❖ พิจารณาให้เหมาะสมกับบริบท สิ่งแวดล้อม ไม่เบียดเบียนทำลายสิ่งแวดล้อม

- ❖ พิจารณาถึงผลกระทบ ปัญหา หรือการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และคิด เตรียมการที่จะรับมือจากผลกระทบนั้นๆ

๕. ลงมือทำอย่างไร จึงจะสำเร็จ?

- ❖ ทำโดยใช้ความรู้ ทำอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ทำอย่างมีคุณธรรม ชยัน อดทน เพียรพยายาม ซื่อสัตย์ มีสติ ใช้ปัญญา

๖. อะไรที่ทำได้ดี อะไรที่ทำได้ไม่ดี จะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ?

- ❖ พิจารณา : ผลที่เกิดขึ้น กระบวนการ/วิธีการที่ทำ บุคคลที่เกี่ยวข้อง

๗. มีการเรียนรู้อะไรบ้างที่มาจากความคิด-การทำงานตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- ❖ พิจารณา : ความรู้ ความคิด การกระทำ เจตคติ การพัฒนาตนเอง

ในช่วงการขับเคลื่อนการเรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอ

เพียงสู่สถานศึกษา ผู้จัดการโครงการนี้และทีมงาน ได้ชี้ประเด็นที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ เช่น

- ❖ เข้าใจดี วิเคราะห์ดี ต้องลงมือทำจึงจะเรียนรู้ และพัฒนา
- ❖ ความเข้าใจที่ตรงกัน (นิยามศัพท์/วัตถุประสงค์ เป้าหมาย)
- ❖ เป้าหมายต้องชัดเจน มีการทบทวนวัตถุประสงค์เสมอๆ ไม่ยึดติด และต้องคำนึงถึงพลวัตร
- ❖ ยึดหลักสมดุลในการทำงานที่สัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ และของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
- ❖ ความคาดหวัง ต้องมาพร้อมกับความเข้าใจร่วมกัน
- ❖ การจัดการโครงการพัฒนาคน คือ การบริหารใจ ศักยภาพ เพื่อสู่เป้าหมาย/ความคาดหวัง
- ❖ การเรียนรู้ที่แท้จริง ต้องมุ่งเน้นให้เด็กลงมือทำเอง
- ❖ เมื่อถอดบทเรียนรู้แล้ว ต้องนำไปพัฒนาต่อ
- ❖ ครูต้องมุ่งเน้นการบ่มเพาะนักเรียนเกิดเป็นอุปนิสัย ด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียน
- ❖ ความจำเป็นในการบูรณาการสหวิทยาการ

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ได้ให้ความเห็นว่า เพื่อความยั่งยืนของผลสำเร็จในโครงการนี้ จะทำอย่างไร ที่ส่วนของ non cognitive part นี้จะไม่ขัดแย้งกับ cognitive part

ข้าพเจ้า ได้ตอบข้อสังเกตส่วนหนึ่งในเรื่องนี้ว่า เท่าที่ผ่านมา มูลนิธิสยามกัมมาจล ได้ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และ สพฐ. ในการสร้างสื่อบูรณาการการเรียนรู้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงในหลักสูตร ๘ กลุ่มสาระวิชา รวมทั้งผลิตสื่อช่วยการสอนที่เป็นนิทานและสิ่งตีพิมพ์อ่านนอกเวลาเรียนที่เข้าใจง่าย และสร้างเกมส์เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องนี้ด้วย

ในช่วง AAR เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิสยามกัมมาจล ต่างร่วมกันให้ความเห็นว่า หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาเป็นแก่นสำคัญในการดำเนินชีวิตที่เป็นสุข มั่นคง บนความพอเพียงที่ยั่งยืน

โปรดอ่านรายละเอียดของโครงการนี้ ที่ website ของมูลนิธิสยามกัมมาจล <http://www.scbfoundation.com/project/%E0%B8%A8%E0%B8%81%E0%B8%9E>

ร่วมสร้างสังคมน่าอยู่...
ปาฐกถาไพบูลย์วัฒนศิริธรรม ครั้งที่ ๒

เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสด้วยความขอบคุณไปร่วมงาน ปาฐกถาไพบูลย์วัฒนศิริธรรม ครั้งที่ ๒ ในหัวข้อ ร่วมสร้างสังคมน่าอยู่ ณ ลานเซ็นทรัลคอร์ต ในศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ซึ่งจัดร่วมกันโดยองค์กรภาคีในกลุ่ม “มวลมิตรการพัฒนาประเทศไทย (Grand Alliance for Thailand Development)” ที่ได้ทำงานด้านสังคมใกล้ชิดกับคุณไพบูลย์วัฒนศิริธรรม ประกอบด้วย มูลนิธิหัวใจอาสา สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ศูนย์คุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สถาบัน Change Fusion มูลนิธิบูรณะชนบท

แห่งประเทศไทย มูลนิธิกองทุนไทย และ มูลนิธิเพื่อนคนไทย เป็นต้น คุณหญิงชฎา วัฒนศิริธรรมประธานมูลนิธิหัวใจอาสาได้กล่าวเปิดงานว่า วัตถุประสงค์ของงานนี้เพื่อสืบสานเจตนารมณ์ของคุณไพบูลย์ ในการสร้างสังคมไทยให้น่าอยู่ และร่มเย็นเป็นสุข โดยสร้างความร่วมมือของกลุ่ม/องค์กร ที่ทำงานเพื่อสังคม ให้ทำงานและ/หรือกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศร่วมกัน อีกทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ เข้าถึง มีส่วนร่วม และเกิดแรงบันดาลใจ ในการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาสังคม ตลอดจนเห็นช่องทาง กลไกของงานพัฒนาสังคม ที่มีประชาชนคนไทย ช่วยกันขับเคลื่อนให้สังคมน่าอยู่

ศ.นพ.ประเวศ วะสี ได้กล่าวถึงแนวทางการทำงานของคุณไพบูลย์ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาว่า ได้ยึดหลักการลักษณะเดียวกับ ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ บนพื้นฐานของสันติประชาธรรม คือ รูปแบบของสังคมเข้มแข็ง โดยการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ดังนั้น การปฏิรูปประเทศไทยซึ่งกำลังเป็นวาระแห่งชาติในขณะนี้ จึงควรเป็นโอกาสของการเชื่อมโยงที่เข้มแข็งของทั้งประเทศดังกล่าวนี ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมาแล้วระดับหนึ่งในช่วงสามสิบปีที่ผ่านมา ทั้งด้านภาคสังคม การศึกษา สุขภาพ กระบวนการยุติธรรม ระบบการเมือง เพื่อเปิดพื้นที่แลกเปลี่ยนความแตกต่างด้วยปัญญาและสันติ..ในแนวทาง “หันหน้าคุยกัน..ต่างใจ..ไทยเดียว”

ผู้ปาฐกถา ๖ ท่านในงานนี้ จากภาคประชาชน (คุณไมตรี กงไกรจักร์) ภาคการศึกษา (รศ.ดร.ประภาภัทร นิยม) ภาคธุรกิจ (คุณวิเชียร อัคร์สการ) ภาคสื่อสารมวลชน (คุณดวงกมล โชตนะนา) ภาคองค์กรมหาชน (ทพ.กฤษฎา เรืองอารีรัชต์) ภาคราชการ (ดร.กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์) ได้ร่วมกันให้ความเห็นถึงแนวทางการสร้างสังคมน่าอยู่ ด้วยกลไกของทุกภาคส่วน สรุปได้ว่า

คุณไมตรี กงไกรจักร์ ผู้มีประสบการณ์ในการริเริ่มสร้างความสุขจากการพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสของภัยพิบัติสึนามิ ได้ถอดบทเรียนของความสำเร็จในการสร้างระบบการฟื้นฟูชีวิต และพัฒนาความเป็นอยู่ทุกระดับให้เข้มแข็ง ทั้งด้านอาชีพ ธนาคารชุมชน การดูแลเด็กกำพร้า การเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับพื้นที่และจังหวัด ที่จะร่วมกันผลักดันโอกาสการปฏิรูปสังคมและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

รศ.ดร.ประภาภัทร นิยม ได้กล่าวถึงหัวใจหัวใจหัวต่อของการศึกษาไทยที่กำลังมาถึงทางโค้งของการเปลี่ยนแปลง จากรบบ

การศึกษาเทียม มาเป็นระบบการศึกษาแท้ คือจากการมุ่งสอนวิชาที่ประเมินผลด้านความจำ/สาระวิชา มาเป็นการสอนคน ที่ประเมินผลด้านทักษะการใช้ชีวิต /จิตใจ /สติปัญญา ซึ่งจะต้องใช้ยุทธวิธี “ทางลัดทางการศึกษา” กล่าวคือ การศึกษาชีวิตที่บ้าน โดย พ่อแม่ บ่มเพาะหล่อเลี้ยงความรัก ความอบอุ่น และความเข้มแข็งทั้งทางกายและใจ การศึกษาที่โรงเรียน ครูเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และวิชาความรู้ การศึกษาในสังคม เพื่อนและผู้แวดล้อมแบ่งปันอาหารใจ สมอง ลดความหลงมัวเมา

คุณวิเชียร อัคร์สการ ได้กล่าวถึงงานหลักของภาคเอกชนที่ต้องการผลักดันในสองประเด็นใหญ่ๆ คือ การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และการป้องกันปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน โดยในเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมนั้น ได้เริ่มที่การปฏิรูประบบการผลิตข้าว ซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศ โดยมีชาวนาเป็นศูนย์กลางของ

ยุทธศาสตร์ ซึ่งจะต้องขับเคลื่อนให้เกิดรูปธรรมบนการประสานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในกระบวนการผลิตและค้าขายอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติเพื่อยกระดับรายได้ของชาวนา และเกษตรกรในแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับในส่วนของการป้องกันปัญหาทุจริตคอร์รัปชันนั้น จะมุ่งเน้นไปที่ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกของพลเมืองในการรังเกียจการทุจริตคอร์รัปชันอย่างแพร่หลาย ซึ่งในขณะนี้เริ่มปรากฏแนวโน้มที่สะท้อนจากโพลล์สำรวจความเห็น ที่ให้น้ำหนักในลักษณะนี้มากขึ้นอย่างชัดเจนแล้ว

คุณดวงกมล โชตนะนา ให้ความเห็นว่า สื่อมวลชนสามารถเข้าไปมีบทบาทในการถักทอพลเมืองดีในสังคม ทั้งฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภคไปพร้อมๆกัน โดยไม่ยากให้สังคมมองว่า พลเมืองเป็นเหยื่อของสื่อ แต่สามารถเป็นผู้สร้างสื่อที่ดี ที่อยากเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ ในการส่งสัญญาณที่ดีแก่พลเมืองในทุกๆด้าน

ทพ.กฤษฎา เรืองอารีรัชต์ กล่าวว่าในฐานะทำงานในภาคองค์กรมหาชน ได้มุ่งเน้นความร่วมมือกับไตรภาคีในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน ทั้งลดขั้นตอนการทำงานให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และลดขนาดองค์กรให้กระทัดรัดด้วยคุณภาพ อีกทั้งสร้างผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคนและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดมิติความสุข ภาวะทางปัญญา จิตวิญญาณแห่งความเสียสละเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง และช่วยกันกระตุ้นให้

เกิด active citizen โดยไม่ต้องรอสภาพปฏิรูป

ดร.กิติพงค์ กิตติยารักษ์ ได้นำเสนอแนวทางในการสร้างความยุติธรรมในชุมชนที่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในระดับพื้นฐาน ก่อนจะเกิดปัญหารุนแรงลุกลามขึ้นสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งในเรื่องนี้ คุณไพบูลย์ได้มีส่วนสำคัญในการช่วยออกแบบ “ความยุติธรรมชุมชน” ฝากไว้ที่กระทรวงยุติธรรม โดยได้มองเห็นว่า ปัญหาความยุติธรรมบางเรื่องกลายเป็นเรื่องชอบด้วยกฎหมายที่บัญญัติขึ้นให้ยุติธรรม อีกเรื่องหนึ่งที่คุณไพบูลย์ให้ความสนใจมาก คือ เรื่องการใช้ มรรค ๘ สู่การปฏิรูปที่ต้องมาจากรากฐานประชาชน เช่น รูปแบบของ พอช.โมเดล สภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันความแตกต่างกันของแกนนำทางการเมือง การบูรณาการจากทุกภาคส่วนของประเทศด้วยอุดมการณ์ร่วมกัน ประสานความรู้ ปัญญา ข้อมูล สื่อสารทุกรูปแบบ และการสนับสนุนทางงบประมาณ เพื่อนำสู่เป้าหมายอย่างเห็นผลเชิงประจักษ์

ข้าพเจ้าเห็นคุณค่าของเวทีเสวนาเช่นนี้เป็นอย่างยิ่ง การที่ได้ยินคนทำงาน มาเล่าแนวคิดและประสบการณ์จริง และเห็นศักยภาพในการขับเคลื่อนประเทศสู่การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงในภาคส่วนต่างๆ แบบเชื่อมโยงกันอย่างสอดประสาน ไม่แก่งแย่งชิงดี หากผลประโยชน์ชื่อเสียงเพื่อตนและพวกพ้องเช่นนี้ ย่อมเป็นที่หวังได้ ถึงความเป็นสังคมน่าอยู่ของประเทศไทย

คุณค่างานวิจัยของ NSTDA Chair Professor
ต่อสุขภาพของมนุษยชาติ

เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ศกนี้ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปร่วมงานพิธีมอบทุน NSTDA Chair Professor ประจำปี ๒๕๕๖ และการรายงานความก้าวหน้าทุน NSTDA Chair Professor ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก มูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ บริษัทปูนซิเมนต์ไทยฯ และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง “ศาสตราจารย์ที่เป็นผู้นำกลุ่ม” ในด้านการวิจัย พัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันเชื่อมโยงกับภาคการผลิตและบริการ ซึ่งจะเป็นการยกระดับการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

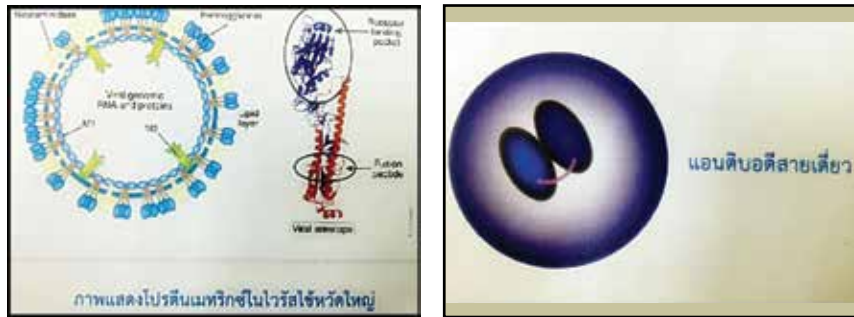
ศ.ดร.วันเพ็ญ ชัยคำภา และทีมวิจัย จากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับทุน NSTDA Chair Professor ประจำปี ๒๕๕๖ ได้ทำการวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้และสร้างนวัตกรรมด้านโรคติดเชื้อชนิดเฉียบพลัน เรื้อรัง และ

โรคภูมิแพ้ โดยการผลิตแอนติบอดี หรือภูมิคุ้มกันของคนที่พร้อมใช้สำหรับรักษาโรคไข้หวัดใหญ่/ไข้หวัดนก ในผู้ที่ติดเชื้อไวรัสดี้อยาหรือเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดอาการรุนแรงเมื่อติดเชื้อ และอาจเสียชีวิตได้ เช่น ผู้สูงอายุ เด็กทารก หรือผู้ที่มีโรคประจำตัวบางอย่างที่ทำให้ภูมิคุ้มกันบกพร่อง เป็นภูมิคุ้มกันที่สามารถฉีดให้แก่ผู้ป่วยและออกฤทธิ์ต้านไวรัสทันที โดยไม่ต้องรอให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมาเอง ต่างจากวัคซีนที่ต้องรอเป็นเวลา ๗-๑๐ วันจนกว่าร่างกายจะสร้างภูมิคุ้มกันออกมา ซึ่งอาจไม่ทันการ นอกจากนั้นโดยที่ไวรัสต้นเหตุโรคเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ไปทุกปี ทำให้ต้องเตรียมวัคซีนใหม่ทุกปี ที่แต่ละคนต้องฉีดวัคซีนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนผู้ที่แพ้โปรตีนจากไข่ไข่ไก่ฟักปลอดเชื้อ ประกอบกับปริมาณวัคซีนที่ผลิตได้ไม่เพียงพอ กับความต้องการ โดยประเทศไทยต้องนำเข้าจากต่างประเทศ แต่ยังไม่สามารถต้านทานไวรัสที่มีสายพันธุ์ใหม่ๆเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย

ในกรณีโรคตับอักเสบชนิดซี ซึ่งมีประชากรโลกติดเชื้อนี้ประมาณ ๒๐๐ ล้านคนรวมทั้งคนไทย โดยแต่ละปีมีผู้ติดเชื้อรายใหม่

เพิ่มขึ้นอีก ๓-๔ ล้านคน ซึ่งเป็นโรคเรื้อรังที่เป็นผลให้เกิดมะเร็งตับแข็ง หรือตับวายได้ ซึ่งในขณะนี้ไม่มีวัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบซี การรักษาจึงใช้ยากินและยาฉีดยาอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลานานหกเดือนถึงหนึ่งปี ในราคาที่แพง และหมดอายุเร็ว ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ และที่สำคัญคือ ยาออกฤทธิ์ และมีผลข้างเคียงทำให้ผู้ป่วยส่วนหนึ่งป่วยมากขึ้นในขั้นรุนแรง เช่น เม็ดเลือดแดงแตก ทำให้เลือดจาง มีอาการทางระบบประสาท และไต

ทีมนักวิจัยชุดนี้ ได้มีแนวคิดในการรักษาโรคตับอักเสบซีแบบใหม่ คือ การใช้แอนติบอดีสายเดี่ยว หรือ แอนติบอดีจิวของคนที่มีความจำเพาะต่อโปรตีนสำคัญของไวรัส เช่น เอนไซม์ โดยแอนติบอดีเหล่านี้สามารถเข้าเซลล์ได้เอง เพื่อไปขัดขวางการเพิ่มจำนวนไวรัสในเซลล์ของตับ และยับยั้งไม่ให้โรคลุกลามกลายเป็นโรคตับระยะสุดท้าย โดยที่ในขณะนี้ ทีมนักวิจัยมีแอนติบอดีที่มีประสิทธิภาพดีเหล่านี้ ในรูปแบบที่สามารถนำไปขยายการผลิตในอุตสาหกรรมได้ เพื่อใช้ทดสอบทางคลินิกต่อไป

ในกรณีโรคภูมิแพ้แมลงสาบสายพันธุ์อเมริกาที่มีอยู่ชุกชุมในประเทศไทย ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดโรคภูมิแพ้แมลงสาบเป็นจำนวนมาก ทีมนักวิจัยชุดนี้ ได้ทดสอบวัคซีนรักษาโรคภูมิแพ้แบบใหม่ที่เตรียมจากสารก่อภูมิแพ้บริสุทธิ์ชนิดพ่น หรือหยอดจมูกที่ได้พัฒนาขึ้นเอง และทดสอบมาแล้วว่า ได้ผลดีในสัตว์ทดลองที่เป็นโรคภูมิแพ้ คือสามารถเบี่ยงเบนร่างกายให้ตอบโต้สารภูมิแพ้แบบที่ไม่ทำให้เกิดภูมิแพ้ต่อไป หรือเพื่อให้หายขาด เป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย

ปัญหาโรคภูมิแพ้ในพืชของแมลงขาข้อบางชนิด เช่น ผึ้ง มด และตัวต่อหัวเสื่อ ทีมนักวิจัยชุดนี้ ได้พัฒนาน้ำยาเพื่อตรวจวินิจฉัยและประเมินสถานะการแพ้ของผู้ที่ถูกแมลงเหล่านี้กัดต่อย และมีอาการแพ้พิษรุนแรง เช่น ช็อค แน่นหน้าอก หายใจไม่ออก ซึ่งหากได้รับการรักษาไม่ทันการ อาจถึงแก่เสียชีวิตได้ แมลงขาข้อที่เป็นพืชเหล่านี้ในประเทศไทย มีความแตกต่างจากที่มีอยู่ในต่างประเทศ จึงต้องมีน้ำยาเพื่อ

ภาพและข้อมูลจากมูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ตรวจสอบวินิจฉัย และประเมินสถานะการแพ้ที่ตรงกับสายพันธุ์ที่คนไทยแพ้ ซึ่งเป็นนวัตกรรมเพื่อพึ่งตนเองของบริการทางการแพทย์ไทย และเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างยั่งยืนด้วย

ต่อมาอีกสองปี ได้มีพิธีมอบทุนประจำปี ๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ และลงนามในสัญญาให้ทุน NSTDA Chair Professor(ทุนที่๔) ที่ร่วมกันจัดตั้งโครงการทุนนี้ โดยมูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช) ที่ห้องเทเวศร์ อาคาร ๔ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ พร้อมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของโครงการบางโครงการที่เคยได้รับทุนนี้ด้วย

ร่วมงานถอดบทเรียนนักถักทอชุมชน เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัว (๒)

เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน นี้ ข้าพเจ้าได้รับเชิญด้วยความขอบคุณให้ไปร่วมประชุม และให้ความเห็นในฐานะคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ครั้งที่๑/๒๕๕๗ ของมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ฯ ที่จัดร่วมกับ มูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ณ รร.มิราเคิลแกรนด์ กทม. ที่สนับสนุนให้สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ให้ดำเนินโครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น ๔ ภาคระยะที่ ๒ โดยได้จัดหลักสูตรนักถักทอชุมชน

เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ระยะเวลาดำเนินการ ๓ ปี (มกราคม ๒๕๕๖ - ธันวาคม ๒๕๕๘) โดยมีบุคลากรท้องถิ่นจากเทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบลของอปท.(องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)ในพื้นที่เป้าหมายนำร่อง ๑๓ ตำบลใน ๕ จังหวัด จำนวน ๘๐ คน เข้าร่วมในโครงการนี้

การประชุมในครั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้ทีมนักถักทอชุมชนฯแต่ละพื้นที่ ประกอบด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ อปท. ที่ได้รับการพัฒนาเข้าหลักสูตรนักถักทอจากโครงการข้างต้น มานำเสนอความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนงาน ที่ประกอบด้วย กิจกรรมที่ทำมาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับบุคลากรในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ คณะกรรมการการพัฒนาเด็กและเยาวชน แกนนำเยาวชน เด็กและเยาวชนที่ร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองของแกนนำเยาวชนและเด็กที่ร่วมกิจกรรม ผู้ใหญ่ใจดี และผู้รู้ในชุมชนที่ร่วมกิจกรรม รวมทั้งนักถักทอชุมชนในท้องถิ่นต่างๆ

ท่ามกลางปัญหาของชุมชนตั้งแต่ระดับครอบครัว ทั้งในเรื่องการประกอบอาชีพ ความไม่มั่นคงในสถานภาพของพ่อ-แม่-ลูก ที่ผู้ปกครองไม่สามารถเป็นครูคนแรกของลูกในการสอนวิชาชีวิต เป็นผลกดดันให้เกิดพฤติกรรมเสื่อมถอยของเด็กและเยาวชน เช่น หนีเรียน ตัดยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การขาดระเบียบวินัย ทะเลาะวิวาท ฯลฯ ในหลายกรณีส่วนใหญ่วัด โรงเรียน และครูไม่มีพลังและสร้างแรงบันดาลใจเพียงพอในการเรียนรู้ทั้งในเชิงจริยธรรมและเป้าหมายชีวิตที่เหมาะสม ผู้นำและคนในชุมชนขาดความเอาใจใส่ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหา หากแต่ทำงานแบบแยกส่วนและไม่มีกระบวนการหล่อหลอมเด็กและเยาวชนที่เหมาะสม สังคมจึงอ่อนแอมากยิ่งขึ้น

แนวคิดในการสร้างนักถักทอท้องถิ่น จึงเป็นทางออกหนึ่งที่จะเข้าไปเชื่อมร้อยผู้คนในชุมชน โดยผ่านกลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท) ซึ่งมีนโยบาย งบประมาณ และคนที่ทำงานกับชุมชน

โดยตรง เช่น นักพัฒนาชุมชน หัวหน้าส่วนการศึกษา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ฯลฯ ซึ่งทุกตำแหน่งต้องทำงานเชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน ทั้งบทบาทหน้าที่และวิธีการทำงาน ภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหารอปท. (นายก/ปลัด) เป็นผู้พัฒนากลไกในการดูแลเด็กเยาวชน และครอบครัว ให้เกิดความเข้มแข็งต่อไปอย่างยั่งยืน

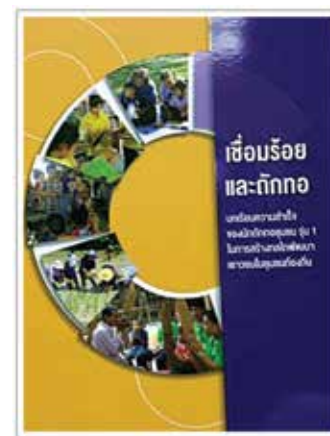
งานขับเคลื่อนที่นำเสนอครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ (๑) การจัดการเรียนรู้ให้กับคุณแม่ตั้งครรภ์ และคุณแม่วัยใส บอกเล่าโดยนักกิจกรรมจาก อบต.ป่าจั่ว(จ.อ่างทอง) และ อบต.ดอนมะสังข์(จ.สุพรรณบุรี) (๒) การจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยและผู้ปกครอง โดยนักกิจกรรมจากเทศบาลเมืองแก อบต.วัดดาว (จ.สุรินทร์) อบต.ไผ่กองดิน(จ.สุพรรณบุรี) และอบต.หนองสาหร่าย(จ.สุพรรณบุรี) (๓) การจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนในระบบและนอกระบบ โดย อบต.อินทร์บุรี(จ.สิงห์บุรี) อบต.หนองขาม (จ.สุพรรณบุรี) อบต.และเทศบาล ไผ่กองดิน(จ.สุพรรณบุรี) อบต.ดอนมะสังข์(จ.สุพรรณบุรี) อบต.หนองสนิท และอบต.เมืองลีง (จ.สุรินทร์) (๔) การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนครอบครัว โดย อบต.หนองอียอ อบต.ป่าจั่ว และอบต.หนองสาหร่าย (บ้านห้วยม้าลอย หมู่สี่)

เส้นทางสู่นักกิจกรรมชุมชน และผลสำเร็จระดับหนึ่งของการทำงานของนักกิจกรรมชุมชนเหล่านี้ มูลนิธิสยามกัมมาจลได้รวบรวมเป็นหนังสือถอดบทเรียนเชื่อมร้อยและถักทอ ในการสร้างกลไกพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น ที่สามารถอ่านรายละเอียดได้ที่

weblink ของมูลนิธิสยามกัมมาจล : http://www.scbfoundation.com/publishing.php?project_id=292#publishing/842/8620

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต่างให้ความเห็นพ้องต้องกันถึงความสำคัญของบทบาทนักกิจกรรมชุมชน ต่อการพัฒนาเยาวชน ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จุดประกายให้เกิดการคิดเอง ทำเอง ของชุมชน โรงเรียน ครอบครัว เด็กและเยาวชน ที่สมควรจะให้มีการขยายผลออกไปให้ทั่วประเทศโดยเร็ว และขณะเดียวกัน ต้องสร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางจากทุกภาคส่วน โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนทุกวัย ในมิติต่างๆทุกรูปแบบ เพื่อการพัฒนาที่ก้าวเดินไปด้วยกันอย่างราบรื่นตลอดเส้นทางอย่างยั่งยืน

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ได้ให้ความสำคัญของลักษณะคำถามที่จุดประกายความคิดของผู้เล่าในการถอดบทเรียน ว่าเยาวชนได้เรียนรู้อะไรบ้าง มากกว่าเพียงการถ่ายทอดความรู้สึกหรือความรู้ที่ได้รับ

แต่ต้องตั้งโจทย์คำถาม เพื่อให้ได้ตอบได้ว่าสิ่งที่เรียนรู้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างไร ซึ่งเป็น Transformative Learning และเสริมเพิ่มเติมด้วยแนวคิดเรื่องทฤษฎีการเรียนรู้และความสามารถของบุคคลในการควบคุม กำกับ และประเมินความคิด (Metacognition) ของตนเอง

รศ.ประภาภัทร นิยม ได้เล่าประสบการณ์ของเด็กกอนุบาลดูแลเปิดป่วย ที่สะท้อนความคิดวิเคราะห์ขั้นพื้นฐาน >> ทักษะการคิดที่เป็นแก่น >> ทักษะการคิดขั้นสูง ของเด็กเพื่อแก้ปัญหาอาการป่วยของเป็ด ทุกขั้นตอน ด้วยความอดทน ความรักเมตตา และสามารถสร้างการเรียนรู้แก่ตนเองอย่างเป็นระบบ

รศ.ปาริชาติ วัลย์เสถียร กรรมการมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อท้องถิ่น กล่าวว่า แนวคิดของโครงการนี้ เกิดจากนวัตกรรมของการพัฒนาทุนมนุษย์ในท้องถิ่นเอง ให้ท้องถิ่นเป็นเจ้าของ และอปท. ลงทุนเพื่อพัฒนาตนเอง และสร้างการมีส่วนร่วมด้วยกันกับชุมชน โดยเปลี่ยนวิธีคิด วิธีการทำงาน รู้จักแสวงหาข้อมูลและใช้ข้อมูลบนฐานของการทำงานเป็นทีม สามารถสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาเยาวชนแบบประสานสัมพันธ์ ด้วยการใช้ “ทุกซ์” เป็นการเปิดพื้นที่ให้ทุกฝ่ายเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหา

ผอ.ชัยพัฒน์ ไชยสวัสดิ์ ให้ข้อสังเกตว่า การดูแลพ่อ-แม่วัยใส ต้องดูแลป้องกันปัญหาด้วยกระบวนการพัฒนาทั้ง IQ และ EQ ซึ่งจะสร้างนิสัยการทำความดี ควรส่งเสริมให้กำลังใจให้รางวัลยกย่องด้วย

อีกทั้งอยากขอฝากให้นักถักทอชุมชนมาร่วมเป็นวิทยากร ถ่ายทอดประสบการณ์ด้านพัฒนาเด็กและเยาวชนขยายผลต่อ อปท.อื่นๆด้วย

นพ.อุดม เพชรสังหาร ได้ให้ข้อคิดว่า จากการศึกษาผลงานวิจัยของ ดร.ชารัท เจ วิลสัน ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยดนตรี สมอง และสุภาพะ แห่งสถาบันประสาทวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น พบว่า ปัจจุบันคนส่วนใหญ่เป็นโรคขาดความสุข ดังนั้นที่ประเทศออสเตรเลีย จึงใช้กิจกรรมดนตรีไปกระตุ้นวงจรความสุขในสมอง และช่วยพัฒนาความสามารถในการจัดการตนเอง ซึ่งน่าจะพิจารณานำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเยาวชนได้

อาจารย์ประชา หุตานุวัตร ให้แง่คิดว่า การพัฒนาเยาวชนควรคำนึงถึงทิศทางอนาคตของบ้านเมืองว่าจะเป็นอย่างไร เราต้องพัฒนาเยาวชนโดยพิจารณาถึงกระบวนการคิดเพื่อสังคม การมีส่วนร่วม และประชาธิปไตย เป็นหลักด้วย

คุณปิยาภรณ์ มณฑจิตร ได้ตั้งข้อสังเกตว่า การนำเสนอผลงานของนักถักทอ อาจมองเห็นแค่ที่ยอดภูเขาน้ำแข็ง แต่ความจริงยังมี

เรื่องราวซ่อนอยู่ใต้ภูเขาน้ำแข็งอีกมากมาย การออกแบบกิจกรรม มีทั้งรูปแบบผู้ใหญ่ทำ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กมี active learning จัดอบรมเพื่อพัฒนาเด็ก และอีกรูปแบบหนึ่งคือให้เด็กคิดเอง ทำเอง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก

ข้าพเจ้าได้เล่าถึงประสบการณ์ในการเลี้ยงหลานว่า เราต้องเชื่อมั่นในศักยภาพของเด็ก ทำอย่างไรให้นักถักทอชุมชนจะกระตุ้น ให้เด็กเกิดความกล้าและมั่นใจที่จะคิดเอง ทำเอง ทั้งนี้ได้ยกตัวอย่าง ของเยาวชน ๖ ภูมิภาค ในโครงการเธอคือแรงบันดาลใจ ที่มูลนิธิ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้สนับสนุนยกย่องเยาวชน ที่มีความตั้งใจในการทำความดีแก่ชุมชนและสังคมในท้องถิ่นต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ล่วงเข้าปีที่ ๖ มีโครงการเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ส่งเข้ามาให้พิจารณารวมกว่าสองพันโครงการ สำหรับเรื่องคุณแม่ ้วยไสนั้น จำเป็นต้องหาแนวคิดและวิธีการป้องกันอย่างเป็น ธรรมชาติและสัมฤทธิ์ผลด้วย

ร่วมงานถอดบทเรียนนักถักทอชุมชน เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัว (๑)

ในช่วง Morning Dialog ที่มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคาร ไทยพาณิชย์ฯ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน นี้ ซึ่งมี ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช เป็นประธาน ภายหลังงานประชุมกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่องหลักสูตรนักถักทอชุมชน เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ที่ผ่านมา คุณสุทิน ศิรินคร ผู้ช่วยผู้จัดการโครงการต่อยอดพัฒนา เครือข่ายเด็กและเยาวชน ได้เล่าให้พวกเราฟังถึงประสบการณ์และ บทเรียนในการเป็นผู้รับผิดชอบโครงการครั้งนี้ว่า จากวัตถุประสงค์ ของโครงการที่ต้องการพัฒนาคนรุ่นใหม่ในท้องถิ่น เพื่อสร้างโอกาส ที่ดีแก่เยาวชน โดยคาดหวังว่า บุคลากรของอปท.(องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น) จะมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนาเยาวชน หลังการผ่านหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งจากการทำงานร่วมกัน

ได้พบว่า อปท.ที่เคยยึดติดกับระเบียบราชการ ได้ลงมาจัดการเรื่องปัญหาเด็กในชุมชนอย่างใกล้ชิดด้วยความตั้งใจจริงอย่างมีส่วนร่วม กับชุมชน แม้จะยังมีจุดอ่อนที่จะต้องได้รับการพัฒนาต่อไป คือ การขาดเครื่องมือและกระบวนการทำงาน เช่น การบริหารจัดการ โครงการ ระบบการติดตามประเมินผล และวิธีการ coaching ที่เหมาะสม

สำหรับการพัฒนาแกนนำเยาวชน ได้ใช้เครื่องมือพหุปัญญา เพื่อเปิดความคิด ในการทำงานร่วมกัน โดยใช้ในการสร้างทีม เพื่อแบ่งหน้าที่ทำงานตามความถนัด ด้วยการทำโครงงานชุมชนเพื่อความยั่งยืน ทั้งนี้ได้ใช้โมเดลแมนดالا มาเป็นกรอบความคิด และ

วิธีการทำงานว่า ทำแล้วเราได้อะไร ผู้อื่นได้อะไร โดยใช้หลักคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ เด็กได้รับการเปิดโอกาสให้คิดเอง ทำเองในทุกขั้นตอนในรูปแบบของแผนที่เดินดิน จากตัวอย่างของชุมชนบ้านดินที่ภูเวียง จ.ขอนแก่น ในการค้นหาภูมิปัญญาในชุมชน ทั้งนี้ ในขณะที่ สรส.มุ่งเน้นพัฒนานักกักตอชุมชน ทีมงานของคุณสุทินจะพัฒนาแกนนำเยาวชนพร้อมกันไป และประสานการบูรณาการอย่างสอดคล้องสู่ความต่อเนื่องยั่งยืน

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การทำงานของคุณสุทิน ในฐานะบทบาทการcoaching ที่ให้ความสนับสนุนจุดประกาย ให้เกิดการคิดเอง ทำเอง เช่นนี้ เป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จของโครงการ ขอฝากให้ดูแลเด็กที่อ่อนแอด้วย และควรจัดทำสื่อถอดบทเรียนที่สะท้อนทั้งความสำเร็จ และความล้มเหลวที่ผ่านมา และผลต่อสังคม เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ ทั้งด้านบวกและลบ

ข้าพเจ้าได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ในการติดตามงาน ควรจัดทำตาราง matrix สะท้อนคุณภาพการเป็นนักกักตอในระดับต่างๆ เนื่องจากทุนสังคม และปัจจัยแห่งความสำเร็จแตกต่างกัน และขณะเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการสืบค้นข้อมูล และการขยายผลในวงกว้าง สมควรแสวงหา อปท.จิตอาสา ที่อาจกระจายอยู่แล้วในบางพื้นที่ ให้เข้ามาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันด้วย ...ขอขอบคุณที่ได้รับฟังสิ่งดีๆจากบทเรียนนี้ และเป็นกำลังใจให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประสบผลสัมฤทธิ์ในการขับเคลื่อนงานนี้ด้วยดี

ข้อคิดการเป็นพี่เลี้ยง และบทบาท การ coaching ผู้จัดการโครงการและทีมงาน

ข้าพเจ้าขอขอบคุณ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ประธานมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาकारไทยพาณิชย์ ที่ชักชวนให้เข้าร่วมฟังและแสดงความคิดเห็นใน “ Morning Dialog ” ซึ่งเป็นการประชุมเชิงวิชาการสู่การปฏิบัติภายในมูลนิธิสยามกัมมาจล เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างคนทำงานพัฒนาเยาวชน ที่จัดขึ้นช่วงเช้าเดือนละสองครั้ง โดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ได้ร่วมรับฟังและให้ความเห็นในช่วง AAR ด้วย

ในการประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คุณศุทธิวัต นัสการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิสยามกัมมาจล ได้ถอดบทเรียนเมื่อออกสนามไปเป็นพี่เลี้ยงโครงการเครือข่ายเกษตรกรกล้าใหม่ ซึ่งเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ที่เปลี่ยนวิถีชีวิตจากเมืองสู่ท้องถื่น และยึดการทำเกษตรแบบอินทรีย์เป็นอาชีพ โดยจัดตั้งบริษัทัญญาพิชผลในรูปแบบ

ของกิจการเพื่อสังคม ที่มุ่งหวังพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน และความมั่นคงทางด้านอาหารฯ

คุณศุทธิวัต ยอมรับว่า เมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นพี่เลี้ยงในโครงการนี้ ตนเองไม่มีความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์อย่างลึกซึ้งมากนัก แต่ได้ใช้ทักษะของการเป็นที่ปรึกษา ที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ทีมงานโครงการในการร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยการกระตุ้นให้คิดวิเคราะห์และแสวงหาคำตอบร่วมกัน ในขณะเดียวกันต้องใช้ศิลปะการโน้มน้าวใจ ให้ทุกฝ่ายลดอัตตาการถือตัวตน เพื่อสร้างความประนีประนอมระหว่างเครือข่าย เพื่อร่วมมือกันทำงานบรรลุสู่เป้าหมายตามที่ต้องการ และที่สำคัญอย่างมากคือ พี่เลี้ยงต้องมีทักษะในการตั้งคำถาม เพื่อจุดประกายให้ผู้ทำงานรู้จักคิดคำตอบที่เป็นไปได้ในการปฏิบัติและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกรณีอื่นต่อไปได้ด้วย นอกจากนี้ พี่เลี้ยงต้องมีความสามารถในการประเมินสถานการณ์และศักยภาพของทีมงานโครงการ เพื่อปรับลดความคาดหวังในการทำงาน แต่หาทางเพิ่มศักยภาพเพื่อให้เกิดการพัฒนาโดยมุ่งเน้นให้เกิดการประเมินตนเองหรือถอดบทเรียนการทำงานเป็นระยะ เพื่อให้เกิดการยอมรับจุดอ่อน-จุดแข็ง เพื่อเติมเต็มช่องว่างสู่การปรับปรุงงานต่อไป

ในการประชุมเข้าวันครั้งที่สอง เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ คุณกิติรัตน์ ปลื้มจิตร และคุณอุบลวรรณ เสือเดช ในฐานะผู้ประสานงานโครงการมูลนิธิสยามกัมมาจล ได้เล่าถึงประสบการณ์ในบทบาท

การ Coaching ให้ผู้จัดการโครงการและทีมของ ๓ องค์กร คือ โครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลา โครงการกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาเยาวชน และโครงการต้นกล้าในป่าใหญ่ โดยใน ขั้นตอนของกระบวนการ EE (Empowerment Evaluation) ที่มี วัตถุประสงค์ เพื่อให้ ๓ องค์กร ได้วิเคราะห์และประเมินกิจกรรม พัฒนาเยาวชนในระยะที่ผ่านมา ในขณะเดียวกัน ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิธีการพัฒนาเยาวชนระหว่างกัน นอกเหนือจาก ให้สงขลาฟอรั่ม และมูลนิธิกองทุนไทย ได้ปรับและนำเสนอแผนงาน ของโครงการปีที่ ๒

ตามแนวคิดของกระบวนการ EE ดำเนินการเป็น สามขั้นตอน คือ (๑) ทบทวนเป้าหมายและตัวชี้วัดผลลัพธ์ของโครงการ (๒) ประเมินผลลัพธ์ของโครงการตาม KRA (Key Result Area) + KPI (Key Performance Index) และขั้นตอนที่ ๓ ประเมินกิจกรรมโครงการและวางแผนกลยุทธ์ ทั้งนี้ ในส่วนของการประเมิน KRA นำเสนอโดยใช้เครื่องมือแผนผังใยแมงมุม ทำให้เห็นภาพรวมของ ผลงาน ของประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร

ด้วยท่าทีเชิงบวกของคุณกิติรัตน์ และคุณอุบลวรรณ ที่โน้มหน้า

ให้ภาคีทั้ง ๓ องค์กร ดำเนินกิจกรรม ประเมินตนเอง ด้วยความเข้าใจ กระบวนการร่วมกันอย่างชัดเจน และการตั้งคำถาม เพื่อชวนคิด ตลอดเส้นทางการทำงาน สามารถ ทำให้แต่ละองค์กรชี้จุดแข็ง-จุดอ่อน ด้วยตนเองอย่างเป็นที่ยอมรับได้ นำไปสู่การร่วมกันคิดแก้ปัญหา และแลกเปลี่ยนผลสำเร็จการทำงาน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ และ พัฒนาต่อยอดต่อไป

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การทำงาน ลักษณะนี้ เป็นรูปแบบหนึ่งของ Interactive Learning ที่สร้าง ปัญญาและพลังขับเคลื่อน เพื่อดึง tacit knowledge หมุนออกมา เป็นเกลียวคลื่น หนุนเสริมการทำงานเป็นระลอก

ข้าพเจ้า ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การทำงานที่เลี้ยง และการ Coaching โครงการ สมควรต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ทั้งที่เป็น Knowledge และ Knowhow ซึ่งสั่งสมมาจากความรู้ และประสบการณ์การทำงานที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ ทั้งเชิงศาสตร์และศิลป์ บนความมีส่วนร่วม ของผู้ดำเนินโครงการและทีมงานผสมผสานกันไปอย่างราบรื่น

ในช่วง AAR ผู้ร่วมงานด้านต่างๆของมูลนิธิสยามกัมมาจล ได้ยอมรับการทำงานเชิงรุกของประสบการณ์ดังกล่าวทั้งสองกรณี ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในงานและชีวิตประจำวันต่อไป

มหามวลมิตรการพัฒนาประเทศไทย

สืบเนื่องมาจากงาน “สืบสานเจตนารมณ์คุณไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม” เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ กรุงเทพมหานคร ซึ่ง ศ.นพ.ประเวศ วชิร ได้แนะนำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยุติธรรมในสังคม โดยร่วมกันสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่และร่มเย็นเป็นสุข

วิธีหนึ่ง คือการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงงานพัฒนาประเทศในมุมต่างๆ ปีละ ๑ ครั้ง โดยแต่ละองค์กรภาคร่วมนำเสนอผลการดำเนินงาน เพื่อการแลกเปลี่ยน ต่อยอด และประสานงานกัน จนเกิดเป็นเครือข่ายการพัฒนาประเทศไทย ที่กว้างขวางที่สุด ทั้งในภาคธุรกิจ วิชาการ ชุมชน อาสาสมัคร ภาคประชาสังคม ภาครัฐ ฯลฯ เป็นตลาดนัดการพัฒนาประเทศไทย สร้างพลังให้กับคนไทยที่ไม่ได้คิดเรื่องการต่อสู้เชิงอำนาจ หากแต่เป็นพื้นที่แห่งความดี ความร่วมมือ และความเสียสละอย่างแท้จริง

ตามนัยแห่งเจตนารมณ์ที่กล่าวข้างต้น มูลนิธิหัวใจอาสา และองค์กรภาคร่วม ที่ทำงานใกล้ชิดกับคุณไพบูลย์ ประกอบด้วย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ศูนย์คุณธรรม สำนักงานสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ชมรม CSR Club สถาบัน Change Fusion มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย มูลนิธิกองทุนไทย และมูลนิธิเพื่อคนไทย จึงได้ร่วมกันจัดเวทีการประชุม “มหามวลมิตรการพัฒนาประเทศไทย” ครั้งที่ ๑ ในระหว่างวันที่ ๒-๓ มีนาคมที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงเดือนเกิดของคุณไพบูลย์ (๒๔ มีนาคม) โดยมี นพ.พลเดช ปิ่นประทีป เป็นประธานจัดงาน ณ ห้องอโนมาแกรนด์ โรงแรมอโนมา กรุงเทพมหานคร

สำหรับการจัดงานครั้งนี้ ได้ร่วมกับงาน “คนไทยขอมือหน่อย คนละไม้ละมือ เพื่อสังคมน่าอยู่” ณ ลานหน้าศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ สีแยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นงานของมูลนิธิเพื่อคนไทย ร่วมกับองค์กรภาคีเป็นจำนวนมาก เพื่อเผยแพร่กิจกรรมพัฒนาสังคมด้านต่างๆ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ

เป็นแรงบันดาลใจในการเข้าถึง
ต้นแบบของการพัฒนาสังคม
ในทุกมิติ เป็นเสมือนหนึ่ง
ตลาดนัดการพัฒนาจากทุก
ภาคส่วนของงานจิตอาสา เป็น
เทศกาล“คนลงมือ” ที่มีองค์กร
ที่ทำงานเพื่อสังคมมากกว่า
๒๐๐ แห่ง ร่วมใจ“ให้มือ”

กับสังคมไทย ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอาสาภาคประชาชน
ด้านปัญญา จิตวิญญาณ ด้านคุณภาพชีวิต ด้านสตรีและครอบครัว
ด้านนวัตกรรมทางสังคม

รูปแบบการจัดงานแบ่งเป็นการเสวนา ๑๕ หัวข้อ เพื่อเปิดโมเดล
ความร่วมมือใหม่ เพื่อพลิกวิกฤตสังคมไทย แบ่งเป็น ๔ โมเดล คือ :

๑. โมเดลชุมชนจัดการตนเอง จากการรวมศูนย์ >>>
สู่นวัตกรรมจัดการระดับพื้นที่
๒. โมเดลเศรษฐกิจเพื่อสังคม >>> สู่วัฒนธรรมการเติบโตที่เป็น
สุข และลดความเหลื่อมล้ำ
๓. โมเดลแห่งจิตวิญญาณร่วมสมัย >>> จิตอาสา สันติวิธี
และศาสนาในโลกยุคใหม่
๔. โมเดลความเป็นผู้นำในประชาคม >>> กำหนดทิศทาง
ประเทศไทยจากทุกภาคส่วนของสังคม

รายละเอียดของแนวคิดแต่ละโมเดล จะได้นำมาเล่าต่อไปค่ะ

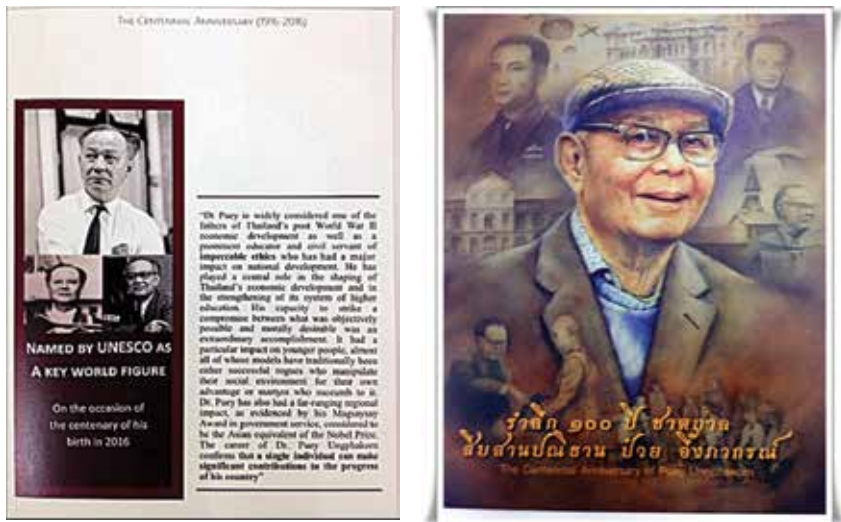

คณะกรรมการ ๑๐๐ ปี ชาตกาล ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย
อึ้งภากรณ์ ได้จัดงานฉลอง๑๐๐ ปี ชาตกาล ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย
อึ้งภากรณ์ และมอบรางวัลธรรมมาภิบาลดีเด่น แห่งปี ๒๕๕๙ ณ ห้อง
ภัทรรวมใจ ชั้น ๒ อาคาร ๒ ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่
๑๐ มีนาคม ๒๕๕๙

ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ประธานคณะกรรมการ ๑๐๐ ปี
ชาตกาล ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ ได้กล่าวว่า “นับเป็นที่

นายอินคืออย่างยิ่งสำหรับคนไทยและประเทศไทย ที่องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศยกย่อง ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก ในฐานะผู้มีผลงานดีเด่นด้านการศึกษา และทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยา ในโอกาสที่ท่านมีชาตกาล ครบรอบ ๑๐๐ ปี และร่วมเฉลิมฉลองด้วยในปี ๒๕๕๙-๒๕๖๐ ท่านเป็นหนึ่งใน ๒๗ บุคคลของไทยที่ UNESCO ได้ประกาศยกย่อง และเผยแพร่ไปยังผู้สนใจ และรัฐสมาชิก ๑๐๕ ประเทศทั่วโลก

ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นผู้มีคุณธรรมสูง ปฏิบัติหน้าที่ราชการของแผ่นดิน ด้วยจริยธรรมอันงดงาม เป็นตัวอย่างของบุคคลที่ยึดถือความซื่อสัตย์สุจริตและความถูกต้องเป็นหัวใจในการทำงาน และกล้าต่อสู้เพื่อความถูกต้องอย่างแท้จริง เป็นผู้เลื่อมใส

ในระบอบประชาธิปไตยด้วยจิตวิญญาณ และเป็นผู้ที่คิดถึงประโยชน์ของประเทศชาติในทุกการกระทำ

เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งคุณงามความดีที่ท่านได้ทำไว้ และเพื่อจรรโลงไว้ซึ่งจิตวิญญาณ แห่งการทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามปณิธานของท่านให้เป็นที่ประจักษ์ต่อไปใน อนาคต คณะกรรมการสถาบันป๋วย อึ๊งภากรณ์ จึงได้มีมติให้มีการศึกษาและรวบรวมเกียรติประวัติ คุณงามความดี และผลงานของท่าน ร่วมกับบุคคลสำคัญของไทยอีก ๒๖ คนที่ได้รับรางวัล UNESCO ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๖๐ เพื่อเป็นองค์ความรู้ใหม่ ชื่อ “คนไทย..บุคคลสำคัญของโลก” (๒๕๐๕-๒๕๖๐)”

ในช่วงแรกของของงานเฉลิมฉลอง ๑๐๐ ปีชาตกาลศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เริ่มต้นด้วยการเสวนาในหัวข้อ “แนวคิดทางการศึกษาของอาจารย์ป๋วย” โดยศ.ดร.เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม รศ.ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ และรศ.ดร.อนุชาติ พวงสำลี ที่เห็นพ้องร่วมกันว่า การศึกษาต้องเริ่มต้นด้วยการให้ความสำคัญของนักเรียน และจบลงด้วยความสำคัญของนักเรียน เป็นการเลือกทอผ้าผืนใหม่

สร้างคนดีมีคุณภาพและคุณธรรม โดยมีเป้าหมายการศึกษา ในการสร้างคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม เป็นการศึกษาเพื่อสัมมาอาชีวะ เป็นการศึกษาเพื่อคนทั้งมวล นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาจนสุดความสามารถ ระบบการศึกษาต้องมีความเป็นอิสระ กระจายอำนาจ ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

การเสวนาในหัวข้อต่อมา เรื่อง “อาจารย์ปวยกับการพัฒนาชนบท” โดยคุณหญิงสุพัตรา มาสดิตต์ ผช.ศ.ดร.จิตติ มงคลชัย อรัญญา และคุณพิศิษฐ์ ชาญเสนา ที่ได้ร่วมกันเล่าประสบการณ์ทำงานร่วมกับศ. ดร.ปวย อึ้งภากรณ์ ตั้งแต่การเป็นบัณฑิตอาสา และงานในมูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาชนบทแห่งแรกขององค์กรพัฒนาเอกชนเป็นการทำงานอย่างลงลึกถึงชาวชนบท ร่วมรู้ ร่วมคิด ร่วมพัฒนาแบบมีส่วนร่วม อันเป็นรากฐานของงานพัฒนาชนบทโดยภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืนจนถึง ปัจจุบัน

ในช่วงบ่าย ดร.ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ นักเรียนทุนธนาคารแห่งประเทศไทย และอดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย พร้อมด้วย ดร.วิโรท สันติประภาพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยคนปัจจุบัน ได้ปาฐกถา เรื่อง”ดร.ป๋วยกับธนาคารแห่งประเทศไทย” และ “อาจารย์ป๋วย ในสายตาคนรุ่นหลัง” ที่ได้ นำแบบอย่างของ ศ.ดร.ป๋วย ในการสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในธนาคารแห่งประเทศไทย สืบทอดกันมาจากรุ่นต่อรุ่น บนปณิธานของ ความจริง ความงาม ความดี ที่ไม่เคยเสื่อมคลายไปจากจิตวิญญาณของอนุชน อย่างต่อเนื่อง โปรดอ่านรายละเอียดที่ :

- ❖ 100ปี’ป๋วย อึ้งภากรณ์’กับคุณูปการต่อสังคมไทย
- ❖ เปิดหลักคิด’อาจารย์ป๋วย’ผ่านมุมมองคนรุ่นหลัง
- ❖ ปัจฉิมกถา “อาจารย์ป๋วย อึ้งภากรณ์ ในสายตาคนรุ่นหลัง” วิโรท สันติประภาพ

<http://thaipublica.org/2016/03/puey-ungpha-korn-bot-10-3-2559/>

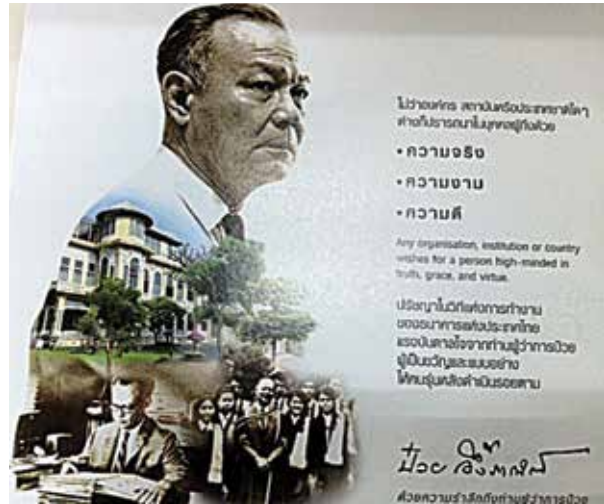

หลังจากนั้น ได้มีพิธีการมอบรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่น แห่งปี ๒๕๕๙ แก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม จากสี่สถาบัน พันธมิตรคือ สถาบันป๋วย อึ้งภากรณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสมาคมธนาคารไทย รวมทั้งมอบรางวัลประกวดเรียงความและบทความดีเด่นระดับอุดมศึกษา เกี่ยวกับผลงาน ความดี ความงาม และความกล้าหาญที่ ศ.ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ มีต่อชาติบ้านเมือง ซึ่งรางวัลข้างต้น ได้ดำเนินการมอบมาอย่างต่อเนื่อง

ภาพจากธนาคารแห่งประเทศไทย

อาจารย์ป่วย บุคคลผู้ยิ่งใหญ่
 ความจริง ความงาม ความดี

ในปี ๒๕๕๙ แห่ง ๑๐๐ ปีชาตกาลของ “อาจารย์ป่วย อึ้งภากรณ์” อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ข้าพเจ้าในฐานะอดีตพนักงานของสถาบันแห่งนี้ ขอร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยและองค์กรภาคีต่างๆ น้อมรำลึกถึงท่าน ด้วยการนำบทปาฐกถาพิเศษของคุณประทีป สนธิสุวรรณ (นักเรียนทุนรุ่นแรกของธนาคารแห่งประเทศไทย และอดีตผู้อำนวยการสำนักผู้ว่าการ ธนาคารแห่งประเทศไทย) ที่ได้กล่าวไว้ในวันครบรอบวันเกิด ๖๕ ปี ของอาจารย์ป่วย ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ มาบันทึกไว้ในวาระนี้ ด้วยความเคารพรักอย่างยิ่ง ซึ่งข้าพเจ้า

มีความเห็นว่า สาระส่วนใหญ่ในปาฐกถาพิเศษนี้ แม้กาลเวลาจะผ่านล่วงเลยมาเกือบ ๓๕ ปีแล้ว แต่แนวนโยบายการเงินการคลังของท่าน และคุณธรรมในการปฏิบัติงาน ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้บังเกิดผลดีกับบ้านเมืองในปัจจุบันในหลายๆเรื่อง

แนวนโยบายการเงินการคลังของดร.ป่วย

“ ทุกครั้งที่นึกถึงอาจารย์ป่วย ผมเองก็อดสลดใจไม่ได้ว่าทำไมหนอ คนที่ตั้งหน้ารับใช้บ้านเมือง อุทิศร่างกาย จิตใจ ใช้สมอง สติ ปัญญาอันปราดเปรื่อง ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต หากคนเทียบยากอย่างอาจารย์ป่วย จึงต้องประสบชะตากรรมบั้นปลายชีวิตที่น่าหดหู่ใจ ถูกคนป้ายสี โจมตี เข้าใจผิดสารพัด และในที่สุด ร่างกายประสบโรคภัยไข้เจ็บ

ในขณะที่เดียวกัน ผมจะปลอบใจตนเอง โดยนึกถึงผลงานของท่าน ซึ่งถึงจะมีผู้พยายามบิดเบือนสารพัด แต่กาลเวลาได้เป็นเครื่อง

พิสูจน์อาจารย์ป่วยแล้วว่า ได้ก่อประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติอย่าง มหาศาล ไม่ว่าจะในฐานะเสรีไทยในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง และในฐานะนักเศรษฐศาสตร์ที่เก่งที่สุดคนหนึ่งในหลังสงครามโลก นักเศรษฐศาสตร์ที่ช่วยให้ประเทศพัฒนาโดยมีเสถียรภาพในช่วงปี ๒๔๙๒-๒๕๑๕ คือ ๒๓ ปีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในบ้านเมืองเรา

ผมพูดอย่างนี้ เสมือนว่า อาจารย์ป่วย เป็นผู้วิเศษ ความจริงแล้ว อาจารย์ป่วยไม่ใช่ผู้วิเศษ แต่เป็นผู้ที่หายาก แนวนโยบายการเงินการคลังของอาจารย์ป่วย มิใช่มีลักษณะวิเศษ แต่หาข้อเปรียบเทียบได้ยาก แนวนโยบายการเงินการคลังของอาจารย์ป่วย ไม่ใช่แหวกแนว สลับซับซ้อนอะไรมาก แต่เป็นนโยบายที่เหมาะสมกับประเทศไทยเรา เพราะอาจารย์ป่วยเข้าใจระบบเศรษฐกิจไทยเราอย่างลึกซึ้ง และมีความสามารถที่จะให้เหตุผล ชักชวนผู้ปกครองบ้านเมืองและเพื่อนร่วมงาน เห็นความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักวิชาการ และที่สำคัญคือ ผู้ปกครองบ้านเมืองอย่าง จอมพลสฤษดิ์ จอมพลถนอม ให้โอกาสคนอย่างอาจารย์ป่วยที่จะได้ทำงานตามกำลังความสามารถ เมื่อโอกาสมี บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในระบบเศรษฐกิจและปัญหาเศรษฐกิจบ้านเมืองแบบไทยๆเราอย่างอาจารย์ป่วย สามารถวางรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของบ้านเมืองได้

พูดอย่างนี้ ไม่ได้หมายความว่า ใครๆก็ทำได้ เพราะเพียงแต่

ความสามารถที่จะชักจูงรัฐบาล และเพื่อนร่วมงาน ให้เห็นดีเห็นงามในสิ่งที่จะทำ และให้ความร่วมมือช่วยกันทำ พอจะมองเห็นว่า นักเศรษฐศาสตร์ หรือนักปกครอง มีกี่คนในประวัติศาสตร์ไทย หลังสงครามโลกครั้งที่สองที่มีคุณสมบัติเช่นนี้

จอห์น เมনারด์ เคนส์ ปรมาจารย์เศรษฐศาสตร์ท่านหนึ่ง กล่าวไว้ว่า “การเรียนเศรษฐศาสตร์ ดูไปก็ไม่น่าต้องใช้สติปัญญาวิเศษ พิศดารอะไร แต่จะหานักเศรษฐศาสตร์ที่ดีหรือแม้แต่จะพอใช้งานได้ เหมือนงมเข็มในท้องทะเล เป็นวิชาที่ง่าย แต่น้อยคนนักที่หาพบซึ่งดี”

หากเป็นเช่นนี้แล้ว จะหาคนที่เป็่นนักเศรษฐศาสตร์ที่ดี และสามารถใช้วิชาการเป็นประโยชน์ แก่บ้านเมืองมหาศาล เป็นทั้งผู้ควบคุมนโยบายการคลังคือ ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ (พ.ศ.๒๕๐๑-๒๕๐๓) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

กระทรวงการคลัง (พ.ศ.๒๕๐๓-๒๕๐๕) และผู้ควบคุมนโยบายการเงินของประเทศคือ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๑๓) และผู้เป็นกำลังสำคัญของการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศฉบับแรกด้วย

นโยบายเป็นเครื่องมือ

ความจริงนโยบายการเงินการคลัง เป็นเครื่องมือเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประเทศ และแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ดังนั้นเราน่าจะลองวิเคราะห์แนวคิดของอาจารย์ปวยที่ระบุไว้ในการประชุมนานาชาติ เมื่อปี ๒๕๐๖ คือ “ ส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ดี กินดีพอสมควร และให้สังคมและชุมชนนั้นมีคุณภาพและสวัสดิภาพสูงขึ้น ” และได้ระบุหน้าที่ของรัฐบาลไว้อย่างชัดเจน ๗ ข้อ คือ

๑. การรักษาความสงบเรียบร้อย และเสถียรภาพ
๒. การบริหารที่มีสมรรถภาพ และเห็นอกเห็นใจราษฎรในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง
๓. บริการขั้นพื้นฐานประเภทต่างๆ ซึ่งรวมทั้งการสนทนเคศการค้าอันทะมัดทะแมง การส่งเสริมการเกษตรด้วยสมรรถภาพ และการอบรมด้านการอุตสาหกรรม
๔. นโยบายอันเหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และดำรงไว้ซึ่งโอกาสการประกอบอาชีพ
๕. เฉลี่ยรายได้และทรัพย์สินให้ทั่วถึงกัน ด้วยวิธีการคลังและสังคมสงเคราะห์
๖. มุ่งงานพัฒนาโดยเน้นให้ได้ประโยชน์แก่หมู่ชนที่ยากไร้
๗. ลงทุนในการสร้างสรรค์ทรัพยากรมนุษย์ ด้วยวิธีโภชนาการและการศึกษา

นโยบายการคลังและนโยบายการเงิน เข้ามามีส่วนที่จะให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตโดยมีเสถียรภาพ กล่าวคือ ถ้าเศรษฐกิจขยายตัวเร็วเกินไป จะเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ขยายตัวเร็วเกินไป เกิดปัญหาขาดแคลนเงินทุน ขาดดุลการชำระเงิน ฯลฯ ขยายตัวช้าเกินไป ไม่สามารถทำให้ประชาชนมีกินมีใช้ได้ในเวลาอันสมควร

นโยบายการคลังและการเงินเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมปริมาณเงิน ให้เหมาะสมกับความต้องการของกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ ปริมาณเงินมากเกินไปทำให้เงินเฟ้อ ปริมาณเงินน้อยเกินไปเกิดปัญหาเงินตึงตัว เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ทั้งเงินฝืดและเงินเฟ้อเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเกิดความไม่แน่นอน ขาดเสถียรภาพ

นโยบายการคลังนั้น นอกจากจะช่วยให้รัฐบาลมีรายได้มาใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาประเทศ ยังช่วยเรื่องการกระจายรายได้ให้มีความเป็นธรรมยิ่งขึ้นในสังคม ในลักษณะที่ว่า “คนมีน้อยรัฐควรช่วยมาก” อย่างที่อาจารย์ปวยเคยพูดถึงคำกล่าวนี้ของประธานาธิบดี รามอน แมกไซไซ

สรุปแล้ว อาจารย์ป่วย ใช้นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างและรักษาเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจ ความจริงหลักการที่อาจารย์ป่วยใช้ ท่านเรียกว่าทฤษฎีบอลลูก หรือทฤษฎีลูกโป่ง บางครั้งเรียกว่าทฤษฎีสูดเข้าสูบออก โดยถือว่าในระบบเศรษฐกิจนั้นจะมีปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงอยู่ ๓ ตัว คือ

๑. ปี้มการคลัง สูบเข้าสูบออกเป็นรายได้-รายจ่าย
๒. ปี้มการเงินระหว่างประเทศ มีการชำระเงินเข้าประเทศ และเงินไหลออกนอกประเทศ ซึ่งมีผลสุทธิคือดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ
๓. ปี้มการเงินภายในประเทศ คือการขยายเครดิตของระบบธนาคาร ถ้าขยายเข้าระบบมาก ลูกโป่งจะโต เงินจะเฟ้อ ลูกโป่งจะลอย

ทั้งสามด้านคือ ด้านการคลัง ด้านการเงินระหว่างประเทศ ด้านการเงินภายในประเทศ ต้องใช้มาตรการการคลังและด้านการเงินให้เหมาะสม เพื่อให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจมีอยู่อย่างเหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดเงินเฟ้อหรือเงินฝืดขึ้น หากในขณะใดมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศมากระทบ ทำให้เสถียรภาพไป จะต้องใช้มาตรการคือ เครื่องมือในปี้มแต่ละตัวให้ถูกต้อง แก้ไขสถานการณ์กลับไปอยู่ในภาวะเสถียรภาพพอสมควร

แนวความคิดดังกล่าว มีผลให้อาจารย์ป่วย ประสบความสำเร็จในการรักษาเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๐๐-๒๕๑๕ กล่าวคือ อัตราเงินเฟ้อโดยเฉลี่ย ซึ่งได้แก่ ค่าครองชีพ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๒-๓ ต่อปี อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ ๘ โดยเฉลี่ย เรียกได้ว่าเศรษฐกิจขยายตัวโดยมีเสถียรภาพพอสมควร ในขณะเดียวกันอาจารย์ป่วย ใช้นโยบายดอกเบี้ยค่อนข้างต่ำเพื่อให้เกิดการลงทุนและการขยาย

กิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งเพื่อให้ต้นทุนการผลิตสินค้าและการส่งออกค่อนข้างต่ำ ทำให้แข่งขันสินค้าในตลาดโลกและประเทศคู่แข่งขั้นได้ เศรษฐกิจไทยจึงเรียกได้ว่าเป็นเศรษฐกิจที่มีการส่งออกเป็นตัวผลักดันให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงพอสมควร...

ทั้งหมดนี้ ต้องอาศัยศิลปะในการดำเนินนโยบายอย่างมาก รวมทั้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ถือสุจริตธรรมเป็นที่ตั้ง และได้แสวงหาวิธีไม่ให้ภาคการเมืองเข้ามาแทรกแซงการปฏิบัติงานของข้าราชการในทางมิชอบ เช่น ในบางกรณีของโครงการขนาดใหญ่ อาจารย์ป่วยได้เลือกการกู้เงินจากธนาคารโลก ซึ่งมีวิธีควบคุมการเบิกจ่ายเงินที่ได้มาตรฐานและโปร่งใส เป็นต้น พร้อมทั้งทำตนเป็นแบบอย่าง และได้ชักชวนให้ผู้ร่วมงานและข้าราชการปฏิบัติตาม เพื่อเกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานอย่างมั่นคงและยั่งยืน....”

- ❖ โปรดอ่านเพิ่มเติมที่บันทึกนี้..คลิกที่ : <https://www.gotoknow.org/posts/590994>
- ❖ และที่บันทึกนี้..คลิกที่ : <https://www.gotoknow.org/posts/548070>

ภาพจาก : ๑.ธนาคารแห่งประเทศไทย
๒.หนังสือสมุดภาพอาจารย์ป่วย (๒๕๓๑)

เศรษฐกิจไทยกับบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจ ทางอุ้งรูดที่มั่นคงยั่งยืน

ข้าพเจ้าในฐานะศิษย์เก่าผู้หนึ่งของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้รับเชิญให้ไปร่วมงานสัมมนาวิชาการประจำปี ๒๕๕๘ เป็นปีที่ ๑๖ ที่ได้ไปร่วมงานต่อเนื่องทุกปี เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘ โดยในปีนี้เป็นการจัดขึ้นร่วมกันสองหน่วยงานของธนาคารแห่งประเทศไทย คือสายนโยบายการเงิน และสถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เพื่อผลักดันงานวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์ และส่งเสริมวงการวิชาการในประเทศไทย สำหรับในปีนี้เป็นการนำเสนอภายใต้หัวข้อ “เศรษฐกิจไทยกับบริบทใหม่ทางเศรษฐกิจ” (The Thai Economy under the New Normal) ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงการชะลอตัวลงของการค้าระหว่างประเทศ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ถดถอย และอัตราเงินเฟ้อที่ลดลง

อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการทำหายที่เพิ่มขึ้นต่อการดำเนินนโยบายการเงินจากโลกาภิวัตน์ภาคการเงิน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตลาดแรงงานไทย และโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุ ปราบฏการณ์เหล่านี้ เป็นสัญญาณที่อาจบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจไทยในระยะยาวในแต่ละมิติ และกล่าวได้ว่าเป็นบรรทัดฐานใหม่ หรือ New Normal อันเป็นความท้าทายที่กระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กล่าวเปิดงาน อาจสรุปว่า ได้ชี้ให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงข้างต้นเชิงลึก (Deep Parameters) ในระบบเศรษฐกิจผ่านปัจจัยการผลิตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ แรงงาน ทุน และเทคโนโลยี หากมองในระดับโลก การค้าระหว่างประเทศมีแนวโน้มชะลอตัวลงอย่างเห็นชัดเจน ส่วนหนึ่งสะท้อนการอึมตัวของ การขยายฐานการผลิตผ่านห่วงโซ่อุปทานโลก และบทบาทที่ลดลงของจีนในการผลักดันการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในเอเชีย

ในขณะที่การรวมตัวทางการเงินระหว่างประเทศที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ได้เสริมความเชื่อมโยงระหว่างภาคการเงินในแต่ละประเทศ ซึ่งในแง่หนึ่ง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและสภาพคล่องในตลาดการเงิน และเสริมช่องทางในการกระจายความเสี่ยง แต่ในขณะเดียวกันเป็นช่องทางในการส่งผ่านแรงกระแทก หรือ shocks ต่างๆ จากตลาดการเงินโลก ซึ่งเพิ่มความผันผวนในตลาดการเงินมากขึ้น

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเหล่านี้ นโยบายภาครัฐมีบทบาทสำคัญ ทั้งผ่านมาตรการระยะสั้นและระยะปานกลาง ที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และมาตรการเชิงรุก อันจะสร้างความแข็งแกร่งในระยะยาว เช่น ในเรื่องการส่งออก โดยที่บทบาทของประเทศไทยในห่วงโซ่อุปทานโลก เป็นปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อ การส่งออก และจะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจ หากสามารถจัดการบริหารได้ดี ดังนั้น การเลือกเข้าไปร่วมในห่วงโซ่อุปทานโลกที่เพิ่ม value added เช่น กิจกรรมก่อนการผลิต ที่ต้องมีการวิจัยและพัฒนา หรือการออกแบบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ใช้เทคโนโลยีและทักษะแรงงานที่สูง เป็นต้น จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อศักยภาพการส่งออกในระยะยาว

การทำงานของภาครัฐที่สมควรมีการปรับปรุงเป็นลำดับต้นคือประสิทธิภาพของรัฐวิสาหกิจ ที่มีขนาดใหญ่มาก และถือครองทรัพย์สินเชิงยุทธศาสตร์สำคัญๆ ของประเทศ เช่น ไฟฟ้า ระบบขนส่ง หรือคลื่นความถี่ ซึ่งล้วนเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับกิจการ

อื่นๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน อีกทั้งรัฐวิสาหกิจยังถูกแทรกแซงจากการเมือง ปัญหาเชิงโครงสร้างขาดทุน และคุณภาพของสินค้าและบริการยังด้อยอยู่ การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจจึงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจไทยให้ก้าวไปข้างหน้าได้

ในกรณีการเชื่อมโยงทางการเงินที่สูงขึ้น มาตรการที่รับมือได้แก่การประยุกต์ใช้เครื่องมือการดำเนินนโยบายการเงินต่างๆที่เหมาะสม เช่น การปรับอัตราดอกเบี้ย การบริหารจัดการความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและเงินทุนเคลื่อนย้าย หรือการใช้มาตรการ macro prudential ส่วนมาตรการเชิงรุก ได้แก่การมีกรอบดำเนินนโยบายการเงิน และการดูแลเสถียรภาพระบบการเงินที่มีความยืดหยุ่น เพื่อลดการส่งต่อความผันผวนจากระบบการเงินไปสู่ภาคเศรษฐกิจจริง และสามารถต้านทานภาวะวิกฤต

การเปลี่ยนแปลงย่อมนำมาซึ่งความรู้สึกของความหวาดระแวงและการต่อต้าน แต่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ทุกอย่างมีการพัฒนาเร็วมาก ทุกคนต้องวิ่งเพื่อความก้าวหน้า เราจึงควรรับรู้ ยอมรับ และอำแขนรับความเปลี่ยนแปลง

คุณอนันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี ได้รับเชิญเป็นองค์ปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “สู่บริบทใหม่ของประเทศด้วยธรรมาภิบาลในระบอบประชาธิปไตย” อาจสรุปได้ว่า เรากำลังอยู่ในช่วงรอยต่อที่สำคัญทางการเมือง ซึ่งหลายคนอาจกำลังตั้งคำถามว่า เมื่อผ่านรอยต่อนี้ไปแล้ว บันทัดฐานใหม่ (New Normal) จะเป็นอย่างไร

โดยส่วนตัวคงจะยังให้คำตอบไม่ได้ เพราะเท่าที่ผ่านมาในอดีต กระแสโลกาภิวัตน์ บริโภคนิยม ความฟุ้งเฟ้อ ความไม่ซื่อสัตย์สุจริต และการใช้จ่ายโดยไม่ประมาณตนเอง เป็นต้นเหตุของความล้มเหลวในการบริหารงานทั้งภาครัฐและเอกชน ฉะนั้นสมควรถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องจริงจังกับการปรับบทบาทและจิตสำนึกของเราเข้าสู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะหลักคิดในเรื่องการพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน บนเงื่อนไขของคุณธรรมควบคู่ความรู้ เพื่อช่วยให้เราสามารถเผชิญกับปัญหาและวิกฤตต่างๆ พร้อมกับสามารถหาคำตอบและทางออกให้กับปัญหาเหล่านี้ได้ จึงอยากขอถือโอกาสนี้เสนอองค์ประกอบสี่ประการที่จะขาดไม่ได้สำหรับบรรทัดฐานใหม่ของเส้นทางการพัฒนาประเทศไทยที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงและทรงพลัง

๑. บรรทัดฐานใหม่ของประเทศไทยต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึง โดยมุ่งเน้นมิติด้านคุณภาพ และแบ่งสรรผลประโยชน์และรายได้ให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันที่แท้จริงผ่านกลไกตลาดที่มีคุณภาพ การพัฒนาฝีมือแรงงาน ยกกระดับการศึกษาและวิจัย รัฐสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาของภาคเอกชน รัฐเป็นผู้กำกับดูแลในการป้องกันการผูกขาด และคุ้มครองผู้บริโภค ไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน หรือไม่ออกกฎหมายที่บั่นทอนกลไกตลาดซึ่งที่จริงแล้วมีหลักการสะท้อนอยู่แล้ว

ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ และพ.ร.บ.การแข่งขันทางการค้า ปี ๒๕๔๒ แต่การบังคับใช้กฎหมายไม่เคร่งครัด ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

๒. การเปลี่ยนแปลงต้องนำไปสู่สังคมที่เปิดและการมีส่วนร่วมของคนในสังคมในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของประเทศ และพร้อมที่จะตรวจสอบการทำงานของภาครัฐตลอดเวลา ทั้งนี้ สิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกันนั้น มิได้หมายถึงแต่เพียงการที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิเลือกตั้ง แต่รวมไปถึงการยอมรับและให้ความสำคัญต่อข้อคิดเห็นของประชาชนหรือข้อเรียกร้องโดยชอบธรรมของทุกฝ่าย มิใช่แต่เฉพาะส่วนที่ได้รับเลือกตั้งข้างมาก...ระบบการปกครองโดยเสียงข้างมากไม่ได้หมายถึงการปกครองลักษณะผู้ชนะกินรวบ (winners take all) นอกจากนี้ หากจะให้ประชาธิปไตยคงอยู่ได้ในระยะยาวและเกิดความสงบสุข ต้องมีขั้นตติธรรม คือการยอมรับความหลากหลายในสังคม กลุ่มเสียงข้างน้อยต้องได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมจากกระบวนการเลือกตั้ง ฝ่ายที่ชนะการเลือกตั้ง ต้องตระหนักว่าตนเป็นตัวแทนของของประชาชนทั้งประเทศ และมีหน้าที่รักษาและส่งเสริม

ฉันทามติที่สมดุลในสังคม ซึ่งเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง

๓. การทำให้สังคมปกครองโดยหลักนิติธรรม ไม่ใช่คำหนึ่งถึงเฉพาะตัวบทกฎหมาย แต่พิจารณาถึงเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย และความเป็นธรรมด้วย กฎกติกาเหล่านั้นต้องบังคับใช้อย่างตรงไปตรงมากับทุกคนโดยไม่มีกรณียกเว้น กระบวนการร่างกฎหมาย และบังคับใช้ต้องมีความโปร่งใส กระบวนการยุติธรรม ซึ่งรวมถึงกระบวนการตุลาการ ต้องมีอิสระ มีคุณภาพ ไม่ลำเอียง ความเป็นเที่ยงธรรม ไม่ชักช้า ที่สำคัญ กฎหมายไม่ควรถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายทางการเมือง

๔. การปรับสมดุลในโครงสร้างเชิงอำนาจระหว่างภาครัฐกับประชาชน กล่าวคือ รัฐบาลที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นผลลัพธ์ของการมีประชาธิปไตยที่แท้จริง ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ด้วยการกระจายอำนาจอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งจะช่วยเปิดพื้นที่ให้แก่กลุ่มผลประโยชน์ที่หลากหลายมากขึ้น อีกทั้งเป็นวิธีที่ลดอิทธิพลของกลุ่มพลังทางการเมือง ทั้งนี้จำเป็นต้องปฏิรูปองค์กรท้องถิ่นให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ไม่ใช่ความต้องการจากส่วนกลาง ทั้งนี้ความสำเร็จของการกระจายอำนาจนั้น ขึ้นอยู่กับการมีกระบวนการถ่วงถ่วง และนำเสนอข้อมูลที่รอบด้าน และเป็นที่มาของบทบาทภาคประชาชนที่สำคัญยิ่ง

การมีภาคส่วนประชาคมที่เข้มแข็ง ย่อมต้องมีประชาชนที่มีการศึกษา ความรู้ และความรู้จักนึกคิด เราจึงต้องเร่งปฏิรูปการศึกษา

อย่างจริงจัง เพื่อเสริมสร้างความสามารถของประชาชนในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงที่ดีของสังคม การศึกษาจะต้องเปลี่ยนจากการเน้นท่องจำ ไปสู่การคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการปรับตัว การสอนวิธีการเรียนรู้จะสำคัญกว่าการให้ความรู้ ศัตรูสำคัญของความสร้างสรรค์ คือการตีเตียนความผิดพลาด

การพัฒนาคนุชนั้น ไม่ได้เป็นไปตามเส้นตรง เราไม่ควรมองว่าทุกคนควรจะได้ตามขั้นตอนเดียวกัน เพื่อไปสู่ความสำเร็จ กระบวนการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน การมีแผนแม่แบบเดียว ไม่สามารถนำไปสู่การให้เด็กแต่ละคนเข้าสู่สมรรถนะสูงสุดของตนได้ ระบบที่ดีไม่จำเป็นต้องพึ่งการกำหนดหลักสูตรส่วนกลาง หรือการสอบมาตรฐาน แต่ส่งเสริมการทดลองวิธีการสอนต่างๆ โดยให้อำนาจโรงเรียนในแต่ละท้องถิ่น เป็นผู้กำหนดแนวทางการสอนและส่งเสริมความถนัดของเด็กมากกว่าการจัดลำดับ หากการศึกษาสร้างเด็กให้มีทักษะการเรียนรู้ที่ดี เขาย่อมมีทักษะในการเรียนรู้บริบทของประเทศ รวมทั้งแก่นสารที่สำคัญในประเด็นต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้เขา

มีศักยภาพ ที่จะตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่ของประชาชนภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์

ในงานนี้ ได้มีโอกาสพบและสนทนากับดร.วิโรจน์ สันติประภพ ว่าที่ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยคนใหม่ ผู้ซึ่งได้รับความมั่นใจจากคุณอนันท์ว่า “จะสามารถสานและต่อยอดจากพื้นฐานค่านิยมที่ดีของ ดร.ประสาร คือ “ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ และติดดิน” โดยเฉพาะการยึดถือหลักการ ความซื่อสัตย์ และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ”

โปรดอ่านปาฐกถาฉบับเต็ม ที่ https://cdn.gotoknow.org/assets/media/files/001/109/731/original_20150918170336.pdf?1442570616

ร่วมงานคล้ายวันสถาปนา
ธนาคารแห่งประเทศไทยปีที่ ๗๕
ปีสุดท้ายของผู้ว่าฯ ดร.ประสาร

ในฐานะอดีตพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ข้าพเจ้าได้รับเชิญให้ไปร่วมงานคล้ายวันสถาปนาธนาคารแห่งประเทศไทยปีที่ ๗๕ ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ โดยมีพิธีแจกเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และของที่ระลึกการทำงานนานแก่ผู้ปฏิบัติงานใน ธปท.

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ผู้ว่าฯ ธปท. ได้เขียน “จดหมายจากผู้ว่าฯ ถึง อาจารย์ป่วย ” (อดีตผู้ว่าฯ ธปท. ผู้เป็นแบบอย่างในการทำงานด้วยคุณธรรมและความรู้ความสามารถ) ซึ่งตีพิมพ์ในวารสารพระสยาม (BOT Magazine) ฉบับเดือนกันยายน-ตุลาคม ๒๕๕๗ สะท้อนให้เห็นการปฏิรูปการทำงานที่สำคัญของ ธปท. คือ การเปลี่ยนแปลงกระบวนการตัดสินใจนโยบาย ที่สมัยก่อนการตัดสินใจทำนโยบายสำคัญของ ธปท. จะรวมอยู่ที่บุคคลเดียวกัน คือ

ผู้ว่าฯ แต่หลังจากมีการปรับปรุงกฎหมายตามพ.ร.บ. ธปท. ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ไปสู่คณะบุคคลต่างๆ มากยิ่งขึ้น เช่น การตัดสินใจในเชิงการบริหารงานทั่วไป จะทำผ่านคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (กคธ.) การตัดสินใจในเรื่องนโยบายการเงิน โดยคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ในขณะที่คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) จะดูแลเรื่องนโยบายสถาบันการเงิน เป็นต้น ซึ่งการมีคณะกรรมการต่างๆ หลายชุดใน ธปท. นับเป็นเรื่องดี จะได้มีการเชื่อมมุมมอง ความคิดเห็น ประสบการณ์ รวมถึงเสริมสร้างธรรมาภิบาลผ่านระบบ Check & Balance ที่มากขึ้น

ในมุมมองที่มีความหลากหลายและรอบด้านมากขึ้นเหล่านี้ ได้เพิ่มความท้าทายในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Common Vision) ที่ชัดเจนระหว่างคณะกรรมการชุดต่างๆ กับ ธปท. เพื่อให้เป้าหมายการกำหนดนโยบายของคณะกรรมการคณะต่างๆ เป็นหนึ่งเดียวกัน ที่จะผลักดันภารกิจของ ธปท. ไปถึงจุดหมายเดียวกัน

อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหาก “วิสัยทัศน์ร่วม” ไม่เกิดขึ้นได้ ย่อมส่งต่อไปถึงปัญหาในทางปฏิบัติงานและการสื่อสารขององค์กร และอาจทำให้ความน่าเชื่อถือของ ธปท. ถูกกระทบได้ในที่สุด

ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว ในช่วงปีแรกของการทำหน้าที่ผู้ว่าการ ดร.ประสาร จึงได้ผลักดันให้เกิดการประชุมร่วมเพื่อกำหนด “วิสัยทัศน์ร่วม” ของคณะกรรมการชุดต่างๆ กับผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. หรือที่เรียกว่า Board Retreat ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการนำคณะกรรมการเหล่านี้ มาหารือร่วมกันนี้ เสมือนหนึ่งเป็นการนำ “หมวกหลายใบ ให้ซ้อนทับกัน จนเป็นกลายเป็นหมวกใบเดียวกัน”

ปัจจุบัน เศรษฐกิจโลกมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เชื่อมโยงกันมากขึ้น และยังไม่มีใครสามารถสรุปได้ว่า แนวทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องการเป็นอย่างไร ทำให้ ธปท. และคณะกรรมการนโยบายชุดต่างๆ ต้องเตรียมการรับมือความท้าทายใหม่ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ที่สำคัญ คือ

1. ความซับซ้อน (Complexity) ในการดำเนินนโยบายการเงิน

หรือนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ จากประสบการณ์ของ ธปท. ในช่วงที่ผ่านมา เห็นได้ว่าเครื่องมือหนึ่งเดียวไม่เพียงพอ และอาจต้องใช้กลุ่มของเครื่องมือ ซึ่งหนีไม่พ้นที่จะต้องดูถึงความพอดีของเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ และการผสมผสานของนโยบาย ซึ่งจะต้องสร้างศักยภาพขององค์กรให้มีความรู้ทั้งด้านกว้างและลึก เพื่อรองรับความท้าทายที่ซับซ้อนเหล่านี้ด้วย

2. ประสิทธิภาพ (Efficiency) ในเรื่องนี้ โจทย์ใหญ่ของประเทศในขณะนี้ คือ เรื่องการปฏิรูประบอบรัฐวิสาหกิจ การปฏิรูปการลงทุนภาคเอกชน เพราะจากการศึกษาของ ธปท. พบว่า ศักยภาพการเติบโตของไทย เริ่มถดถอยจากในอดีต และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาค ซึ่งเป็นโจทย์ของความท้าทายทางด้านอุปทาน (Supply Side) รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งเป็นความยากว่า ธปท. จะเข้าไปเกาะเกี่ยวอย่างไร เพราะแม้้นโยบายการเงินจะไม่สามารถเร่งศักยภาพของประเทศในระยะยาวได้

โดยตรง แต่ในส่วนของรพท.จะ
ปฏิเสธว่าเราไม่มีเครื่องมือเสีย
เลยก็ได้ เพราะความจริงรพท.
กำกับดูแลสถาบันการเงิน ดูแล
ระบบการชำระเงิน ที่น่าจะช่วย
สนับสนุนพัฒนาการทางด้าน
อุปทานได้

3. การลดความเหลื่อมล้ำ
(Inclusion) ซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยว

กับบทบาทด้านพัฒนาการ (Developmental Role) เช่น การ
ช่วยเหลือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก การคุ้มครอง
ผู้ใช้บริการด้านการเงิน และการยื่นมือสู่ภูมิภาค หรือร่วมกับกัมพูชา
ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม ประเด็นเหล่านี้ รพท.ได้ดำเนินการ
อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนในประเทศ ได้ประโยชน์ต่อการ
พัฒนาประเทศ

ดร.ประसार ได้กล่าวด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ โดยให้คำมั่นสัญญา
ว่า จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถในช่วงปีสุดท้ายของการ
ทำหน้าที่ผู้ว่าการ รพท.ในการนำพา รพท.ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย
ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้..

ข้าพเจ้าขอขอบคุณในคำมั่นสัญญานี้ และเป็นกำลังใจให้ผู้
ว่าการและน้องๆพนักงาน รพท.บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยดีทุกประการ

วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นวาระครบ ๗๖ ปีแห่งการ
สถาปนาธนาคารแห่งประเทศไทย (รพท.) ซึ่งได้ดำรงสถานภาพ
ความเป็นธนาคารกลางของประเทศไทยมาต่อเนื่องยาวนาน

ข้าพเจ้าในฐานะอดีตพนักงานรพท.ได้รับเชิญให้ไปร่วมงาน
พิธีทุกปี โดยในปีที่แล้วเป็นปีสุดท้ายของการดำรงตำแหน่งผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทยของ ดร.ประसार ไตรรัตน์วรกุล ดังที่
ได้เขียนเล่าแล้วที่ตอนก่อนหน้า

ในปีนี้อ้าวเข้าสู่ยุคใหม่ของ ดร.วิโรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทยคนที่ ๒๓ ที่เพิ่งเข้ารับตำแหน่งเมื่อ
วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ด้วยประวัติชีวิตการทำงานที่เป็นนักวิชาการ
และนักการเงินอาชีพ เป็นที่ยอมรับในความรู้ความสามารถและ
ประสบการณ์ ผู้ได้แสดงวิสัยทัศน์ความมุ่งมั่นตั้งใจสูงของการเป็น
ผู้นำองค์กรรพท.ที่จะขับเคลื่อนนโยบายการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

ในฐานะที่มีบทบาทหนึ่งอันสำคัญเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ดังปรากฏตามคำให้สัมภาษณ์ เมื่อช่วงแรกหลังการเข้าดำรงตำแหน่ง โปรดคลิกที่ : <http://thaipublica.org/2015/10/veerathai-1/>

ข้าพเจ้าขอเป็นกำลังใจในการทำงานของผู้ว่าการรพท.คนใหม่ และน้องๆพนักงานทุกคนในการปฏิบัติงานฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงให้ผ่านพ้นและประสบความสำเร็จไปด้วยดีทุกประการ

เวลานี้ยังไม่เห็นแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย แสดงความหวังใยในอนาคตของประเทศไทยว่า **“เวลานี้ยังไม่เห็นแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์”** ในรายการสัมภาษณ์พิเศษ โดย “สุทธิชัย หยุ่น” ที่ปรึกษากองบรรณาธิการเครือเนชั่น ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์เนชั่นทีวีช่อง ๒๒ ถึงบทบาทหน้าที่ในตำแหน่งผู้ว่าการ รพท.ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา และประเด็นความเห็นถึง ดร.วิโรจน์ สันติประภพ ผู้มารับตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยคนใหม่ต่อจากเขา

๑. เป็นห่วงอะไรมากที่สุด

๑.๑.เรื่องแรก คงเป็นเรื่องการเมือง จากประสบการณ์ที่ทำงานในตำแหน่งนี้มา ๕ ปี ค่อนข้างเป็นห่วงเรื่องนี้ เพราะดูประเด็นนี้สะท้อนถึงความไม่ต่อเนื่อง และระหว่างที่ทำงานก็ยังมีเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เหมือนจะเป็น “ตุ้มถ่วง” ของประเทศ โดยผมเป็นผู้ว่าการ

ธปท.มา ๕ ปี ทำงานมาแล้ว ๓ รัฐบาล กับอีก ๕ รัฐมนตรีคลัง ผ่านเข้ามาโดยตลอด ที่ซ้ำร้ายกว่านั้น คือ บรรยากาศโดยรวมของประเทศ เกิดความไม่เชื่อถือนักการเมือง ซึ่งผมอยู่ในองค์กร หรือการจะตั้งองค์กรใหม่ เช่น การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ หรืออย่างเพื่อนฝูงที่มีส่วนในการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ กลายเป็นว่า ทุกคนพยายามที่จะทำ ยังไงก็ได้ไม่ให้การเมืองเข้ามาแทรกแซง ลองนึกภาพใหม่ว่า หากจุดเริ่มต้นของการเมืองดี มีความเรียบง่าย ทุกอย่างก็จะเดินหน้าได้เร็ว แต่ เรายังไม่เห็นแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์

อย่างเพื่อนฝูงที่มีส่วนร่างรัฐธรรมนูญ เราก็เชิญเขามาเล่าสูตรการร่าง ก็เห็นว่า เป้าหมายเขาต้องการให้การเมืองอ่อนแอ และอยากให้เกิดการปรองดองก่อน วันข้างหน้าเมื่อปรองดองเสร็จค่อยทำให้การเมืองเข้มแข็ง มันก็จะกลายเป็นวงกลม ซึ่งน่าเสียดาย ยิ่งเวลานี้พอคว่ำร่างรัฐธรรมนูญไป เราไม่เห็นเลยว่า กติกาใหญ่อันนี้หน้าตาจะเป็นอย่างไร ถ้าเทียบกับทีมฟุตบอล เคยมีคำกล่าวว่ กองหลังคือแบงก์ชาติ กองกลางคือรัฐบาล และกองหน้าคือเอกชน เวลานี้กองกลางกำลังอ่อนแรงไม่ใช่แค่อ่อนแรง แต่กำลังบาดเจ็บ อย่างการทำรัฐประหารนี้ก็ถือว่าเป็นเพียงการประคับประคองชั่วคราว แต่โจทย์บ้านเมืองเวลานี้ถ้าโถมเข้ามาเยอะ และต้องใช้ เวลาในการแก้ปัญหา

จุดเริ่มต้นจึงต้องสร้างความเชื่อมั่นก่อน ซึ่งจะพันไปอีกหลายเรื่อง ไม่เฉพาะแค่การบริหารราชการแผ่นดิน แต่หมายถึงการลงทุน

ด้วย เวลานี้เราขาดการลงทุน อาจเพราะคนจะลงทุนต้องคิดหนักกว่าจะได้เงินคืนก็ ๕-๑๐ ปี ซึ่งคนจะลงทุนต้องติดต่อสัมพันธ์กับรัฐบาล ก็ไม่รู้ว่ารัฐบาลเป็นอย่างไร นโยบายรัฐเป็นอย่างไร ทำให้หลายเรื่องที่เอกชนคิด อาจไม่มีพลังในการขับเคลื่อนได้มากนัก

๑.๒.ที่ห่วงต่อมา คือศักยภาพเศรษฐกิจของเรา เวลานี้พวก กองหน้าซึ่งเป็นภาคเอกชนขาดการฝึกซ้อม ทำให้หลายอย่างของเราตกเทรนด์ ตอนนี้เราจึงเหมือนคนที่ปล่อยตัวอ้วนไม่ระมัดระวัง นักลงทุนต่างประเทศเดี๋ยวนี้เขามองว่า มาประเทศไทยทำไม ไปเวียดนามถูกกว่า ทั้งยังมีเรื่องเทคโนโลยี นวัตกรรมต่างๆ ด้วย อันนี้ยังโยงไปถึงเรื่องพื้นฐานอื่นๆ เช่น เรื่องคุณภาพการศึกษา กำลังแรงงาน ที่จะสามารถเข้ากับแนวโน้มใหม่

๑.๓.อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องการศึกษาตามที่ นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี เคยกล่าวปาฐกถาไว้เมื่อเร็ว ๆ นี้ว่า ถ้าเด็กที่กำลังจะเข้าอนุบาลในปี ๒๕๕๘ นี้ แล้วเขาต้องเรียนและทำงานจนไปเกษียณอายุในอีก ๕๐-๖๐ ปีข้างหน้า เราจะสอนให้เขาอยู่อย่างไรในอีก ๕๐-๖๐ ปีข้างหน้า ซึ่งคงจะมีอะไรเปลี่ยนแปลงมากมาย แล้วเราจะสอนในสิ่งที่เราเรียนมาในอดีตหรือที่เรียนในตำรา คือ ท่านพยายามจะบอกว่า เราควรให้ศักยภาพเด็กได้ปรับตัวและได้เรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมใหม่ ซึ่งเราเองก็ยังไม่รู้ด้วยว่าจะ เป็นอย่างไร ดังนั้นจึงต้องให้โอกาสเขาได้เรียนรู้และปรับตัวกับบริบทใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น

๑.๔. ถ้าพูดถึงระยะสั้น ความจริงพื้นฐานเศรษฐกิจไทยถือว่า
ยังใช้ได้ แต่ที่ห่วงคือ เวลานี้มักมีคนเปรียบเทียบเศรษฐกิจไทย
ช่วงนี้กับปี ๒๕๔๐ ซึ่งคราวนั้น เราเปรียบเหมือนคนที่ถูกน้ำร้อน
สาด ทำให้สะดุ้งและก็เริ่มมีการแก้ไขปัญหา จนสามารถลุกขึ้นได้
ภายใน ๕ ปี หลังจากนั้นก็ดีขึ้นต่อเนื่องมา ๑๐ ปี แต่ยามนี้ค่อนข้าง
น่าห่วง ตรงที่อุณหภูมิค่อนข้างเพิ่มขึ้น เราจึงไม่รู้สึกตัวเท่าไร
ถ้าเป็นแบบนี้จะยากกว่าตอนปี ๒๕๔๐ เพราะทำให้ไม่เกิดการปรับ
ตัว แม้ว่าเราจะพยายามบอกอะไรไปก็จะถูกมองว่าเป็นการตีโพย
ตีพาย การชักชวนให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่อนข้างยาก ที่ผ่านมา
เราพยายามส่งสัญญาณ แต่ก็ยังไม่ทำให้คนรู้สึกกระตุกขึ้นมาได้
ยกตัวอย่างเช่น ประชากรของเรา กำลังเข้าสู่ยุคผู้สูงอายุ คือ มีคน
ที่อายุเกิน ๖๐ ปี ในสัดส่วนถึง ๑ ใน ๓ ซึ่งหมายถึงการออมหลัง
เกษียณสวัสดิการรักษายาบาล ถึงจุดหนึ่งจะเป็นภาระใหญ่ของ
ภาคการคลัง เราควรต้องเตรียมความพร้อมแต่เนิ่นๆ

**๒. ผู้ว่าการคนใหม่มารับตำแหน่ง ๑ ตุลาคมนี้ สิ่งที่ดร.ประสาร
รับมาเมื่อ ๕ ปีก่อน กับสิ่งที่จะส่งไม้ต่อมีอะไรต่างกันหรือไม่?**

๒.๑. เบื้องต้นคิดว่า ดร.วิโรจน์น่าจะมีการเตรียมตัวดีกว่าผม
เพราะก่อนที่ดร.วิโรจน์จะเข้ารับตำแหน่งนี้ ท่านก็อยู่ในกรรมการ
ของธปท. รวมทั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการนโยบายการเงิน
(กนง.) อีกทั้งช่วง 2 เดือนครึ่ง หลังโปรดเกล้าฯ ท่านก็เริ่มเข้ามา
ดูงาน และมีส่วนในการสรรหาแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงของ ธปท.

เรียกว่ามีการเตรียมตัวอยู่บ้าง แตกต่างจากผม ซึ่งไม่ได้คาดคิดว่า
จะมาเป็นผู้ว่าการธปท. ระดับการเตรียมตัวจึงน้อยกว่า ส่วนโจทย์
การแก้ปัญหา แตกต่างกันบ้าง สมัยผมเป็นช่วงที่เศรษฐกิจตะวันตก
โดยเฉพาะ ประเทศใหญ่ๆ ไม่ค่อยดี แต่เศรษฐกิจในภูมิภาคค่อนข้าง
ดี จึงมีเงินไหลเข้ามา ปีเดียวเงินบาทแข็งขึ้น 3-4 บาทต่อดอลลาร์
แต่การส่งออกก็ยังโตได้ 29% ซึ่งเป็นเพราะภูมิภาคดี จีนคึกคัก
แต่ตอนนี้เงินกำลังแสดงอาการสลับ การส่งออกของเราจึงติดลบ
การเติบโตของเศรษฐกิจก็ลดลงตามด้วย

๒.๒. แนะนำผู้ว่าการธปท. คนใหม่อย่างไร...

ท่านเป็นคนเก่งอยู่แล้ว แต่หากจะแนะนำ * เรื่องแรกคือ
โดยรวมที่ผ่านมาราคาเงินบาทเป็นสถาบันที่คงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือ
ได้ เพราะเรามีกรอบนโยบายการเงินที่ยืดหยุ่น เปรียบเหมือน
นักมวยที่มีฟุตเวิร์ก ไม่ได้ยืนขาตาย รวมทั้งเป็นกรอบนโยบายที่มี
ธรรมาภิบาล เป็นเครื่องมือที่มีความโปร่งใส การมีเครื่องมือไว้หลาย
อย่างก็เป็นเรื่องดี และต้องพยายามไม่ให้อัตราดอกเบี้ยต่ำเกินไป
เรื่องใหญ่และสำคัญ

* เรื่องที่สองคือ การสื่อสารกับสาธารณชน ไม่ว่าจะ
ประชาชนหรือตลาดเงิน อาจหมายถึง นักวิชาการ สื่อมวลชน
รวมถึงรัฐบาลด้วย พวกนี้เป็นเรื่องที่ไม่ควรละเลย เพราะช่วยสร้าง
ความเข้าใจ และงานบางครั้งต้องขอความช่วยเหลือ โดยเฉพาะ
ในยามที่มีความเห็นแตกต่างกัน

* เรื่องที่สาม เป็นเรื่องคน ต้องดึงความสามารถของคนดึงความรู้เขาออกมาให้ได้ อันนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญ

๒.๓. มีสิ่งไหนบ้างมัยที่อยากบอกผู้ว่าคนใหม่ว่าอย่าทำในสิ่งที่เป็นแบบ “ประสาร” ..แต่ควรทำในสิ่งที่เป็นแบบ “วิโรท”

* มีโจทย์หนึ่งที่ผมยอมรับว่ายังทำไม่ได้ดีนัก คือ การมีบทบาทที่แอ็กทีฟในวงการนานาชาติ ระยะเวลาที่เราพยายามทำเรื่องนี้ การมีบทบาทที่แอ็กทีฟในวงการนานาชาติ ระยะเวลาที่เราพยายามทำเรื่องนี้ แต่ต้องอาศัยการลงทุนในเรื่องของเวลาพอสมควร โจทย์อีกอันที่ผมยังทำไม่ได้ดีนักคือ การส่งเสริมบูรณาการคนเก่ง คนมีความสามารถให้เขาเติบโตได้ตามซีพจร และสุดท้าย คือ เรื่องการบริหารเวลา

๒.๔. สิ่งที่มีมองว่าทำลายผู้ว่าการคนใหม่คืออะไร

* แน่นอนมีหลายมิติ บางมิติเราพูดไปบ้างแล้ว หนึ่งในนั้นคือ บริบททางเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ ของในประเทศไทย ถูกส่ำทับเรื่องการเมือง ในเชิงของความต่อเนื่อง ทำให้การทำงานต้องคิดหนัก

* ส่วนมิติเรื่องอายุ สักพักท่านคงเอาชนะได้ เพราะด้วยอายุ ๔๐ กว่าๆ ก็เป็นถึงนายกรัฐมนตรีกันแล้ว และนายกรัฐมนตรีของกรีซก็อายุเพียงแค่ ๔๐ ต้นๆ เท่านั้น

* ส่วนมิติต่างประเทศ คงเป็นเรื่องเศรษฐกิจจีนที่มีความท้าทายอยู่มาก

๒.๕. วันที่ ๑ ตุลาคม จะมีการส่งมอบตำแหน่ง พอบอกได้หรือไม่ว่า ๕ ปีก่อนที่รับช่วงมาและกำลังจะส่งไม้ต่อให้ ถือว่าอยู่ในสภาพที่ครบถ้วนมีรอยตำหนิอะไรหรือไม่?

* อันนี้อาจต้องให้คนอื่นประเมิน แต่ถ้าความรู้สึกโดยทั่วไปคิดว่าไม่บาดเจ็บหรือยิ่งหย่อนไปกว่าเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ สิ่งเกิดจากที่ผ่านมาเราผ่านสถานการณ์ต่างๆ มาได้โดยไม่บาดเจ็บความจริงผมตั้งความหวังไว้ว่า กองหน้าจะยิงประตูได้สักลูก แต่ก็ยังยิงไม่ได้ จึงคิดว่าอย่างน้อยเวลานี้เราก็ไม่เสียประตู ที่ผ่านมาระดับความเป็นสถาบันที่คงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือได้ เพราะเรามีกรอบนโยบายการเงินที่ยืดหยุ่น เปรียบเหมือนนักมวยที่มีฟุตเวิร์ก ไม่ได้ยืนขาตาย รวมทั้งเป็นกรอบ นโยบายที่มีธรรมาภิบาล เป็นเครื่องมือที่มีความโปร่งใส การมีเครื่องมือไว้หลายอย่างก็เป็นเรื่องดี และต้องพยายาม ไม่ให้ถูกต้อนเข้ามา อันนี้ถือเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญ ระดับการเตรียมตัวจึงน้อยกว่า

ภาพจากธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่มา : หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก

๓๐ปี กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา
ระบบสถาบันการเงิน บนเส้นทางความรับผิดชอบต่อ

กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน ได้จัดงานครบ ๓๐ ปีกองทุนฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๙ ณ ห้องสยามสโมสร อาคาร ๒ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

ข้าพเจ้าได้รับเชิญให้มาร่วมงานนี้ในฐานะอดีตผู้จัดการกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน คนที่ ๑๒ (๑ กค. ๒๕๔๑ - ๓๑ ม.ค. ๒๕๔๒) ซึ่งนอกจากการได้ร่วมบำเพ็ญกุศลด้วยกันแล้ว ยังได้มีโอกาสรับชมวิดิทัศน์ ความเป็นมาและผลงานของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน และ

กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน
๒๕๒๘ - ๒๕๕๘

ได้รับมอบหนังสือผลการดำเนินงานของกองทุนฯ ในรอบ ๓๐ ปี ซึ่งนับเป็นเอกสารสำคัญที่มีการเผยแพร่สาระทั้งในเชิงลึก และเชิงกว้าง อันน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับบทบาท ภารกิจ ความรับผิดชอบต่อ การปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในการคุ้มครองรักษาฐานะของระบบการเงินไทย การให้ความช่วยเหลือผู้ฝากเงินในยามวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ และยังคงมีพันธกิจในการติดตามและบริหารจัดการทรัพย์สินซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการให้ความช่วยเหลือ และการบริหารจัดการหนี้เงินกู้ตามพระราชกำหนดปรับปรุงการบริหารหนี้เงินกู้ที่กระทรวงการคลังกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน พ.ศ.๒๕๕๕

ดร.วิโรฒ สันติประภาพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และประธานกรรมการกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน ได้กล่าวเปิดงานว่า “..ภาพรวมการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงินตลอด ๓๐ ปีที่ผ่านมา

ถือได้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกธนาคารแห่งประเทศไทย..”

นับเป็นวาระโอกาสที่มีความหมายอย่างยิ่งสำหรับผู้เคยปฏิบัติงานร่วมกันมาอย่างไม่ทอดทิ้ง จากรุ่นสู่รุ่น ที่ได้กลับมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ และข้าพเจ้าขอให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงานปัจจุบัน ที่เข้าสู่ยุคแห่งความท้าทายทางการเงิน ซึ่งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ต้องรู้เท่าทัน และป้องกันปัญหาประวัติศาสตร์ซ้ำรอยเดิมอีกในอนาคต

ภาพจากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน
อ่านบันทึกที่เกี่ยวข้องได้ที่ “คนทำงานสามวัง (๗)”

จากฝั่งสามเณรสู่ฝั่งหนึ่ง ของโรงพยาบาลอุชิระฯ

เมื่อช่วงวันปีใหม่ไทย วันศุกร์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๙ ข้าพเจ้าและรุ่นน้องรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกลุ่มหนึ่ง เช่น ปรียวรรณ บุนนาค ศิริพรรณ ทินกร ณ อยุธยา เป็นต้น ได้ร่วมกันไปรดน้ำขอพรปีใหม่ไทย จากพลตรี ม.ร.ว. ศุภวัฒน์ เกษมศรี (คุณชายแถม) นักประวัติศาสตร์ไทยดีเด่นที่บ้านของท่าน เพื่อความเป็นสิริมงคล นับเป็นความสัมพันธ์ที่ดีงามยาวนานที่คุณชายแถมได้ให้ความเมตตากรุณาแก่พวกเราอย่างสม่ำเสมอทั้งในด้านวิชาการทางประวัติศาสตร์ไทย และความเป็นกันเองตั้งลูกหลานอย่างไม่ถือยศศักดิ์ ในวัย ๘๔ ปีที่คุณชายแถมยังกระฉับกระเฉงแข็งแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ ท่านจึงยังคงไปทำงานเป็นประธานคณะกรรมการด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ในองค์กรต่างๆมากมาย ยังคุณประโยชน์มหาศาลแก่ประเทศชาติอย่างต่อเนื่อง

พลตรี ม.ร.ว. ศุภวัฑฒย์ เกษมศรี เป็นโอรสของหม่อมเจ้า วัฒยากร เกษมศรี ซึ่งเป็นพระโอรสของพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์ เจ้าเกษมศรีศุภโยค กรมหมื่นทิวากรวงศ์ประวัติ พระราชโอรส พระองค์ที่ ๓๐ ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ประสูติ แต่เจ้าจอมมารดาจันทร์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นทิวากรวงศ์ประวัติฯ ทรงสร้างวังสามเสนริมแม่น้ำเจ้าพระยาบนที่ดินที่ทรงซื้อจากสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรรพสาทรศุภกิจ นับจากประมาณ ปี พ.ศ.๒๔๕๔ เป็นต้นมา ได้มีการจัดการเรียนการสอนอยู่หลาย ครั้ง โดยเรียกว่า “โรงเรียน ในวังสามเสน” บ้าง “โรงเรียนคุณทรง สอางค์” บ้าง อยู่ได้ไม่นานได้เลิกไป จนเมื่อหม่อมเจ้าหญิงศุขศรีสมร และหม่อมเจ้าพูนศรีเกษม เกษมศรี เสด็จกลับจากประเทศอังกฤษ (ด้วยทุนพระราชทานจากสมเด็จพระมหิตลาธิเบศอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก) จึงตั้งตำหนักหลังหนึ่งให้เป็นสถานศึกษาโดยใช้

ชื่อว่า “โรงเรียนเขมะสิริ” ขึ้นตามพระนามเดิมของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นทิวากรวงศ์ประวัติ คือ พระเจ้าน้องยาเธอพระองค์เจ้าเกษมศรีศุภโยค ซึ่งในภาษาบาลีมีความว่า “เขมะสิริศุภโยโค” และต่อมาจึงได้เปลี่ยนเป็น “โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์” อันมีความหมายว่า “ระลึกถึงเกษมศรี” เป็นการเฉลิมพระนามท่านเจ้าของวังนั่นเอง

โรงเรียนเปิดสอนเมื่อ วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ.๒๔๗๕ ในตลอดเวลา ๓๕ ปี กิจการของโรงเรียนมีความก้าวหน้า จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นจนต้องขยายกิจการ ซึ่ง ม.ร.ว. ทอร์ศรี คงจำเนียร ธิดาของ ม.จ. พูนศรีเกษมฯ เป็นผู้จัดการ จึงย้ายโรงเรียนข้ามแม่น้ำมาฝั่งธนบุรี ในที่ตั้งปัจจุบัน

พลตรี ม.ร.ว. ศุภวัฑฒย์ เกษมศรี ได้กรุณาเล่าให้พวกเราทราบว่า เมื่อเวลา ๑๑.๐๐ น. วันที่ ๒๓ เม.ย. ๒๕๕๘ ดร.พิจิตต รัตตกุล อธิการบดีมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช (นมร.) ร่วมลงนาม (MOU) รับมอบสังหาริมทรัพย์เพื่อก่อสร้างสถานพยาบาลและสถานศึกษา จากหม่อมราชวงศ์ เกษมสโมสร เกษมศรี เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินวังสามเสน โดยมี นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี หม่อมราชวงศ์ ปรีดิยาธร เทวกุล รองนายกรัฐมนตรี และม.ร.ว.ศุภวัฑฒย์ เกษมศรี ร่วมเป็นสักขีพยานการลงนามครั้งนี้ด้วย

ในวันนั้น ดร.พิจิตต รัตตกุล อธิการบดี มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช กล่าวว่า ด้วยคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ประสบปัญหาพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอ ต่อการให้บริการทางการแพทย์ และสาธารณสุข และจะต้องจัดพื้นที่เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของนักศึกษาในทุกหลักสูตร และการศึกษาในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ที่จะย้ายมาจากมหาวิทยาลัยมหิดล รวมถึงปัญหาที่พักสำหรับบุคลากรและนักศึกษาแพทย์มีไม่เพียงพอ จึงได้มีการดำเนินการจัดหาที่ดินเพิ่มเติม เพื่อจะได้ทำการก่อสร้างอาคารสำหรับภารกิจต่างๆ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วง

ทางคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ได้สำรวจพื้นที่ว่างเปล่าบริเวณโดยรอบหลายแห่ง พร้อมกับขออนุญาตเข้าพบรองนายกรัฐมนตรีหม่อมราชวงศ์ ปรีดิยาธร

เทวกุล ซึ่งท่านเป็นผู้ดูแลทรัพย์สินให้กับหม่อมราชวงศ์ เกษมสโมสร เกษมศรี เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินวังสามเสนเนื้อที่ ๕ ไร่ ๒ งาน ๒๔.๓ ตารางวา พร้อมสิ่งปลูกสร้าง คือ วังพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นทิวากรวงศ์ประวัติ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่รกร้างว่างเปล่า เพื่อขอรับบริจาคที่ดินแปลงดังกล่าว

จากการได้หารือเบื้องต้น หม่อมราชวงศ์ เกษมสโมสร เกษมศรี มีความประสงค์ที่จะอุทิศที่ดินพร้อมกับสิ่งปลูกสร้าง ให้แก่โรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช โดยประสงค์ให้จัดแบ่งที่ดินออกเป็น ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑ ได้แก่ พื้นที่อนุรักษ์ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เนื้อที่ประมาณ ๒ ไร่ ให้ทำการบูรณะก่อสร้างวังของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นทิวากรวงศ์ประวัติ ขึ้นมาใหม่ เพื่อจัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นทิวากรวงศ์ประวัติและราชสกุลเกษมศรี และใช้เป็นสถานที่รับรอง ห้องประชุม สำนักงานต่าง ๆ ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล และของมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

ส่วนที่ ๒ ได้แก่ พื้นที่ที่ติดกับถนนขาว เนื้อที่ประมาณ ๓ ไร่ ๒ งาน ให้ก่อสร้างเป็นสถานพยาบาลและสถานศึกษา เพื่อให้บริการวิชาการทางการแพทย์ การศึกษา การวิจัย และการบริการวิชาการ อย่างไรก็ตาม หากการก่อสร้างดำเนินการแล้วเสร็จ โดยต้องก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายใน ๗ ปี นับแต่วันทำสัญญาให้อสังหาริมทรัพย์ จะยังประโยชน์มหาศาลให้กับคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชในการจัดการเรียนการสอน และยังประโยชน์ให้กับโรงพยาบาลวชิรพยาบาลในการให้บริการทางการแพทย์เป็นอย่างมาก

การระทานอีกครั้งหนึ่งพร้อมน้องๆกลุ่มงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ประเทศไทย ซึ่งท่านเป็นผู้มีอุปการะคุณแก่สถาบันแห่งนี้ ข้าพเจ้าจึงได้มอบกล่องมุกโบราณที่ได้มาอีกในภายหลังจากนั้นแก่ท่านเพื่อบรรจุแหวนมุกพระนามย่อดังกล่าวด้วย

อนึ่ง เมื่อปี ๒๕๔๗ ข้าพเจ้าได้มอบแหวนมุกพระนามย่อ “มภธ” ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ามยุรีฉัตร พระอนุชาในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นทิฆาทรงศ์ประวดี ผู้กำกับกรมช่างมุกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแก่พลตรี ม.ร.ว.ศุภวัฒน์ เกษมศรี ผู้เป็นพระนัดดา และต่อมาเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไป

